DIARI CATALÀ
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 pts. mes / Edició matí. 1 » »
Espanya . . . . . 4'50 pts. trim.
Unió postal. . . . . 6 » »

Paquet de 30 números. 90 céntims

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entresol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 164

Anuncis, esquelas, comunicats y reclams a preus convencionals. Per l'edició del vespre s'admeten esquelas mortuorias fins a les sis de la tarda. Per l'edició del matí, fins a les dues de la matinada.

Any XXI núm. 4,326 — Barcelona: Dijous 8 de juny de 1911 — Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: Sants Guillem, arquebisce y conf; Maximiá y Severí, bisbes y confs.
Sant de demá: Sts. Primo y Feliciá, germans y mrs. — Quarenta Hores: A la iglesia parroquial de Ntra. Sra. de la Mercè y St. Miquel Arcángel. — Hores d'exposició: De les sis del matí a 2/4 de vuit del vespre.—Demá: A la mateixa iglesia. — Cort de Maria: Ntra. Sra. de la Concepció, a St. Francisco o a Santa Clara, o a la Enseyança (Ensanxe), o a su iglesia (Ensanxe), privilegiada. — Demá: Imatge del Purissim Cor de Maria, a Sant Just.— Missa d'avuy: Octava de Pentecostés; color vermell. — La dedemá: Octava de Pentecostés; color vermell. — Adoració nocturna: Avuy, dijous, dia S. Torn del Sagrat Cor de Jesús.

Observatori Meteorológich de la Universitat. - Director E. Alcobé — 7 de juny
HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí y 3 tarda.—Barómetre a 0° y al nivell del mar: 706'24; 706'52.—Temperatura: Máxima 25'0 sol; 21'6 ombra.—Mínima, 17'0 ombra; 16'0 refl.—Temperatura a l'ombra: 21'0; 22'0.—Pluja a les 21 horas: 0'00.—Aigua evaporada en milímetres: 4'28.—Graus d'humitat 58; 77.—Direcció del vent: E.—Velocitat del vent: 36 k.—Estat del cel: serè.—Núvols. Classes: O. O.—Canitat: 0'0; 0'0.
Sortida del Sol: 4'17.—Posta: 7'22.—Sortida de la lluna: 3'19 tarda.—Posta: 1'51 matí.

J. Marsans Rof y Fills
Valors, Cupons, Giros, Comptes Corrents, Cambi de Monedes
RAMBLA CANALETES, 2

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C
Marbres Pedras Fustas — Ronda Sant Pere 8 — Construcció Decoració

ANONIMA **Claudi Duran**
Construccions "MONIER"
Barcelona. — Ronda Sant Pere, núm. 44, baixos
Director tecnich: Don Claudi Durán Ventosa, arquitecte
Aquestes construccions, que per llur durada, lleugeresa y impermeabilitat, no tenen rival, se recomanen molt especialment als senyors enginyers o fabricants, pera substituir ab ventatje y economía els dipósits de zinch, plom o ferro en llurs diverses aplicacions industrials, y als Ajuntaments y agricultors pera'ls dipósits de gran capacitat, en substitució dels fabricats ab mamposteria y rajoles, destinats al proveiment d'aigües de les poblacions y pera regar els camps, empleantse ab éxit cada día superior aquet sistema, en canonades de gran diámetre ab diferentes pressions, pera conduccions y canalisacions d'aigües.
Constitueix una especialitat de la casa la construcció de safreigs transportables, banyeres, aigües, serpentins, etc., molt económichs y forts.
Telèfon en el despatx, número 1855 y en els tallers, número 3303

Dr. Jorí Biscamps. Malalties de la dona, llagues de les cames y Cirurgía. Consulta de 2 a 4. Clarís, 72, pral.

FERRO-CARRIL D'ORLEANS
Excursió a les Gorges del Tarn
S'expenen durant tot l'any bitllets de viatge circular de 1.ª y 2.ª classes, podentse visitar les Gorges del Tarn, comprenent diversos itineraris, per exemple: Toulouse — Figeac-Neussargues Garabit / o Capdenac-Rodez (1) — Mende, o Banassach-la Canourgue (interrupció del viatge per carril)-Aguessach o Millau-Béziers-Carcassone-Toulouse.
1.ª classe, 64 franchs.—2.ª classe, 47 franchs
Validesa dels bitllets, 30 dies, no comprès el dia de la sortida, ab facultat de perllongació, mitjansant suplement.
Nota.—Els viatgers poden comensar el seu viatge a totes les estacions situades en l'itinerari del viatge circular, però deuen seguir aquest itinerari en l'ordre indicat més amunt. L'excursió a les *Gorges del Tarn*, solament pot efectuarse en sentit descendent.
Els gastos de l'excursió a les *Gorges del Tarn* no están compresos en els preus dels bitllets dels viatges circulars.
(1) Proposantse fer una excursió al *Viaduc de Viaur*, els viatgers poden recórrer de Rodez a Albi-Orleans y tornada, ab facultat de detenirse a Viaur, tant a l'anada com a la tornada, mitjansant el pago d'un suplement de 7'50 franchs en 1.ª classe y de 5 franchs en 2.ª
Els bitllets d'aquest trajecte adicional poden demanarse al comensament del viatge, a la vegada que'l bitllet circular, o a Rodez, al moment de passar per aquesta estació. Aquests bitllets adicionals no aumenten, per aixó, la duració de la validesa del bitllet circular.
Pera más detalls, consultar el *Livret-Guide-Officiel* de la C.ª d'Orleans, de venda al preu de 0'30 franchs, a les principals estacions, com també al despatx de París, dirigit franch contra l'envío de 0'50 frs., a l'Administració Central, Place Valhubert, 1, París.

FUTURS DE COTÓ A. Gabarró García, Clarís, 6. Teléf. 2694. — S'executen ordres als mercats de Liverpool. Nova-York y Nova-Orleans. — Follet esplicatiu y detalls s'envien gratis.

INSTITUT ANTIRRABICH Dr. CLARAMUNT, Ausias March, 43 (Ballén, 19) — Curació de les persones mossegades per animals rabiosos.

INDISPENSABLE
ALS QUE VIATJAN
Y ALS HOMES DE NEGOCIS
ADOPTATS DE REYAL ORDRE
pels Ministeris de la Guerra y Marina
Previ informe
de la Junta Superior Facultativa de Sanitat
RECOMENATS
PER LA REYAL ACADEMIA DE MEDICINA
després d'ensajarlos en la clínica

CURAN INMEDIATAMENT
com cap altre medicament
usat fins avuy,
tota mena d'indisposicions del tubo digestiu
Vómits y diarreas dels tísichs,
dels vells, dels nens,
Cólera, Tifus, Disenteria,
Vómits de les embarassades y dels nens
Catarros y Llagues del Ventrell
y piroxis ab eruptes agres
Dománinse en tot el mon en les principals Farmacies
SALICILATS DE VIVAS PEREZ
en pastilles y en papers
Totes les capses porten enganxada a la coberta la alegoria de la Deesa Ceres. En els prospectes hi apareix una inscripció transparent ab els noms del medicament y del autor
Tusquets y C.ª S. en C. Banca: Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9

Ningun enfermo del
ESTÓMAGO é INTESTINOS
por crónica y rebelde que sea su dolencia debe desesperarse. Muchos son los que han consultado con notabilidades médicas de Paris, Londres, Berlin, New-York, Roma y Madrid, sin encontrar alivio con otros tratamientos y en cuanto dichos médicos les han recetado el *ELIXIR*
SAIZ de CARLOS
(STOMALIX)
han recobrado la salud con su uso, largos años perdida.
Con mucha frecuencia las fermentaciones anormales del estómago producen acedias y vómitos que se corrigen inmediatamente con este medicamento quitándose las náuseas, dolores, ardores epigástricos, aguas de boca y tendencia al vómito, la digestión se normaliza, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre, aumentando de peso si estaba enflaquecido.
De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite por correo folleto á quien lo pida

GRAN MAGATZEM
pera lloguer. C. Universitat, 45, R. Portería.

Lo que gusta más á Bebe,
lo que está esperando con impaciencia,
es la
HARINA lacteada NESTLÉ
el alimento preferido de los niños.

Adobs Espinás
Rambla Centre, 37. — Fábrica a Sans.

Les polèmiques y la Moralitat

Un esforç parcial.-Les protestes y l'acció educativa.-Moral ficticia y moral viventa.

L'exacerbació d'impudicia provocada per l'actual campanya moralisadora, fou pronosticada per alguns dels nostres amichs bell punt s'enterá del caràcter unilateral d'aquesta. Es no conèixer Barcelona ferse l'ilusió de que una iniciativa del Comtè de Defensa Social pugui aplegar homes de totes les tendencies. Si a Madrid ho conseguiren cal tenir present que no fou una entitat política la qui patrocinà la idea, sinó l'Academia de Jurisprudencia.

Nosaltres hauriem cregut més, també, en una acció ètica de les nostres entitats neutrals o, més ben dit, integrals, —econòmiques, científiques, etc.—Però encara no'ns hem desvesat de condicionar l'advenir del bé. Aixís uns volen la salvació d'Espanya..., però únicament per medi de la República o de una restauració llegitimista; aixís altres cerquen la major gloria de Deu..., però únicament pels medis concrets de que ells disposen; aixís altres, per una campanya moralisadora, creuen possible prescindir dels qui no pensen exactament com ells.

Aquesta fou la causa de que'l miting del Principal no tingués cap eficacia, malgrat el prestigi personal y el mèrit tribunici dels que hi prengueren part.

Aquest aspecte unilateral de la campanya, correspòn al aspecte unilateral de l'immoralitat al ferse «política», com senyalavem l'altre dia.

Aquest aspecte unilateral de la campanya s'adiu perfectament ab el caràcter negatiu o de protesta que ve revestint. Un acte colectiu y solemne que venia a coronar, per dirho aixís, un seguici de sorolloses denostacions de películes anti-religioses o immorals y de predicacions bèliques recomanant el sectarisme com antidot y exigint com a remey suprem la dimissió del governador, no podía may ser un esclat afirmatiu y vigorós de solidaritat social.

La solidaritat, filla del amor, es essencialment afirmativa: convertida en instrument de negació se destrueix ella sola.

El miting del Principal hauría sigut solidari, hauría aplegats homes moralisadors de totes les tendencies, si la campanya d'ètica social fos constructiva, educativa.

Si la moral individual pot tenir definidors, directors, concellers, però no té mès amos que Deu y la propia conciencia, la moral social no pot restaurarse sense el concurs preeminent de la societat tal com está constituida. Una reacció fragmentaria, provoca un estat de violencia y agrava el mal.

Y no es que nosaltres, després de proclamar ab en Ramón Rucabado l'excelencia de la formació moral dels homes, rebutgem en absolut tota acció externa, tota intervenció o pressió del Estat... No fa pas molt que'ns n'ocupàvem comentant l'ausencia entre nosaltres de la salutífera «severitat» de les lleys y de llur aplicació.

Potser el defecte más gros d'aquestes ben intencionades campanyes es que'ns acontentem de ficcions. Son molts els qui, al demanar respecte a la Religió, s'apaibaguen ab una ombra de Religió; son molts els qui, al lluitar per la Moralitat, lluiten no més que per una ombra de Moralitat...

No es possible desconèixer la naturalesa integral de l'ètica. L'immoralitat política, la conculcació de les lleys, porten a l'immoralitat de les costums y dels espectacles... Quan se proclama la licitut de vendres el vot als candidats lliberals, y no votarlos, no's té prou autoritat pera recriminar els qui's venen la conciencia y l'entreguen fidelment al comprador.

No es possible desligar la sicalipsis de l'hemofilia, de la violencia política, de la clerofobia...

No es licit ofegar la vida per estalviarsen la tutela educadora.

Un altre dia insistirem sobre aquest tema.

Al Dia

Crédits extraordinaris

A Espanya, no solament els presupostos son inútils, perque no son reproductors, sinó que fins desdiuen el significat de la paraula. Presupost vol dir regla, ordre, mètode, lley de subjecció: vol dir que no's pot cobrar ni pagar més de lo que en ells se consigna. Y en el sentit moral, vol dir més: vol dir que en ells s'hi han de consignar totes les necessitats del Tresor y els medis pera remeyarles. Solament en casos extrems en casos imprevistos de guerra, de pestes, de miseria pública, d'una necessitat real que no s'hagi pogut preveure, s'ha d'acudir als crèdits extraordinaris.

El presupost es el crèdit d'un Estat: pel resultar del presupost la Borsa, signe exterior d'aquest crèdit, modifica en alsa o en baixa les seves cotisacions. Deu nos en guart d'un heretge escampa:—Ni sab lo que gasta.——Donchs a Espanya ens trobem aixís fa molts anys y ara, pel Govern lliberal que ha fet norma de la irregularitat del presupost, molt més.

Els ministres d'Hisenda tenen orgull de presentar els presupostos ab superàbit y, naturalment, castiguen molt els parcials que'ls hi presenten els altres ministres.—Però, ¿còm vol que ho fassi, sense aquests milions per això o per allò? —Ja demanarem crèdits extraordinaris. Y els ministres s'hi conformen y els presupostos se presenten ab superàbit, y aixís que les Corts funcionen, o ab l'informe del Consell d'Estat si estàn tancades, venen llargues corrúes de crèdits extraordinaris a castigar les caixes del Tresor.

Els ingressos pujen constantment y aixís que, per iniciativa parlamentaria o per petició de l'opinió en altra forma, se demana tal o qual millora, la resposta es sempre la mateixa:—No hi hà diners? Y no n'hi hà perque'ls presupostos son mentida, perque'l superàbit es una farsa, perque l'administració espanyola es una hipocresía, perque'ls crèdits extraordinaris s'ho menjen tot.

Quan passen a informe de la Comissió de presupostos, quan se discuteixen al Congrés, no hi hà medi de destorbarlos, perque no hi hà ambient. Ab crèdits extraordinaris passen coses que may passarien si figuressin en els presupostos generals de l'Estat. Ab els crèdits extraordinaris se contenta l'oposició algunes vegades, s'aturen actes d'indicibina altres, y molt sovint son el pach que'l partit dona al ministre que ha fet el favor d'acceptar una cartera prescindint de tal o qual punt d'amor propi personal o de grupa.

Ara'ls conservadors se proposen combatre'ls crèdits extraordinaris que no son ben justificats, alarmats, diuen, per la suma immensa a que ja pujen aquest any. May s'havía arribat a tanta desorganisació com ab el Govern que patim.

Però'ls conservadors no tenen pas gaire dret a tirar aquesta pedra al teulat dels lliberals: el seu es de vidre. Però ab dret o nó, faràn bé de dificultar la concessió de tants crèdits: en el partit lliberal es un vici. L'administració espanyola no pot desorganisarse més sense posar en perill quelcom que a tots afecta.

Pera administrar com els lliberals tant se valdría no fer presupostos.

POL.

L'AVENÇ Y LA TRADICIÓ

DE LA PROVENÇA

Un aviador als peus de Mistral

Els reys de l'aire, en la persona del hábil aviador Morin, han tributat un homenatge al «Patriarca de la Provença».

Divendres al matí en Morin se dirigí en automòvil a Mellana, cercantihi un lloch apropósit pera aterrissar, y el trobá, sortosament, al Mas de Chastel, propietat del comte Terray, a quatre kilómetres de Mellana, molt aprop del Mas del Jutge, ahont va nàixer en Mistral, enfront dels petits Alps assoleyats.

Els alcaldes de Mellana y d'Eyrargues, y quasi tots els veíns dels dos poblets, s'aplegaren al entorn del gran poeta Mistral, de madame Mistral y de la cambrera Marieta, la fidela serventa del mestre. El temps era espléndit, no feya vent, el cel d'un blau maravellós.

A les 4'10 de la tarda s'ovirà l «Bleriot» que montava en Morin. Avensava ràpidament y a les 4'15 aterrissava als peus del «Patriarca de la Provença».

Saltà en Morin del aeroplà y's dirigí cap ahont era en Mistral, pera presentarli un pom de flors, que expressament s'havía endut. Mentres tant els stamboninaires» de Mellana tocaven la tonada popular «Bèu sulèu de la Provença».

«Es superb», «Es maravellós». ¡Quina precisió, quina seguretat! ¡Vos don la meva més sincera felicitació!, va dirli el gran poeta plè d'entusiasme y abrassant al aviador.

Mentres la gernació admirava l'«aucell blanch», al «Mas del jutge» se donà un lunch en obsequi den Morin, pronunciant entusiastes brinds.

En Morin montà altra volta al aparell, s'enlairà, donà dos toms al entorn den Mistral, feu un vol plá, quasi fins a tocar terra, s'enlairà ràpidament entre'ls aplaudiments den Mistral y els seus paisans, y l'aeroplà se perdé envers Avinyó a cercar l'aeròdrom de Curtune, ahont aterrissà a les 6'30. Empleà 75 minuts, tant a l'anada com a la tornada.

GLOSARI

BABINSKI
O
L'INFANT TERRIBLE

De M. Babinski, metge de la Pitié a París, ne diríem l'infant terrible de la Neurologia. Ell va ésser qui, no fa gaires anys, sugerí, si no apuntà clarament, l'idea de que tal volta l'histeria era una invenció de Charcot, y que, si per molt temps hi havía hagut dònes histériques, es Charcot qui'n tenía la culpa. De fet, no's pot negar que, d'ençà de la mort del mestre, els casos d'histeria han anat minvant, fins a desaparèixer gairebé. Vull dir els casos interessants, aquells de manifestacions singulars y misterioses, en que un neuropatolech pot lluirse fent passar per sos lectors o auditori un petit esgarrifament ab pell de gallina.

Ara es la qüestió del hipnotisme la que s'ha emprés M. Babinski, ab la mateixa tranquila furia d'iconoclasta. — També aquí la gloria de Charcot, qui'ns havía presentat maravelles y proporcionat curioses explicacions, semblava sòlida y a cobert dels cambis del temps. Però l'iconoclasta no ataca les explicacions, sinó'ls fets mateixos. Com en l'escàndol sobre les localisacions cerebrals, com en l'altre escàndol sobre l'histeria, lo dut avuy a revisió y nou judici, no es ja una hipótesis científica, sinó la mateixa honestitat o capacitat de sos presentadors. M. Babinski constata, arriba a negar que'ls fets que s'han fet passar com a fenòmens d'hipnosis, tinguin els caràcters essencials que tradicionalment se'ls ha volgut atribuir. Aquests caràcters eren, com es sabut: «una coerció psíquica» exercida per l'hipnotisador sobre l'hipnotisat;—«la inconsciencia» per part d'aquest, dels actes comesos durant l'estat hipnòtich;—«l'amnesia», es a dir, l'oblit dels mateixos, al despertar...—Ab una crítica aguda, ab una documentació ben seriosa, el metge de la Pitié mostra lo molt de ilusori y de convencional que hi hà en tot això, y, si no arriba a concloure que la farsa entra sempre per molt en semblants casos, no n'es'à, a ver dir, massa, massa allunyat.

Mentrestant arriba a dirho, y com per fershi la mà, ja llensa entre'ls homes de ciencia aquesta bomba: ES EXIGIBLE LA RESPONSABILITAT DELS ACTES COMESOS EN L'ESTAT DIT D'HIPNOSIS.

Y aixís va avençant M. Babinski, l'infant terrible en la seva obra de demolició... — Amaguèu les criatures! —Amaguèu, sobre tot, els pobres vellets de la «psiquiatría positiva», y les momies fràgils de la famosa «escola antropològica italiana».

XENIUS

Festes a Belles Arts

Avuy, en el Palau de Belles Arts, se celebrarà'l concert de Moda en honor de la secció anglesa de la VI Exposició d'Art.

El programa serà'l següent:

Primera part.—Himne anglès; Valz-Boston, visió, Wansley; Cansons y dances sueques, Mard; Marxa de les Antorxes, núm. 4, Meyerbeer.

Segona part.—Obertura; Les alegres comares, Windror; L'Arlesiana; Intermezzo, Farandola, Bizet.

Per la Diputació Catalana

Les associacions agrícoles

La Unió de Vinyaters de Catalunya acordà felicitar a la Diputació provincial de Barcelona per son acort encaminat a constituir la mancomunitat catalana, demanantli que'l primer acort afermantla sigui solicitar al Govern que autorisi a les Diputacions catalanes pera realisar el catastre.

La Federació Agrícola Catalana-Balear també acordà felicitar a la Diputació de Barcelona per son acort encaminat a la formació de la mancomunitat catalana, demanantli que'l primer acte de la mancomunitat sigui demanar que se l'autorisi pera realisar els treballs catastrals.

El president, don Pere G. Maristany, oferí anar personalment a notificar l'acort al president de la Diputació provincial.

Per la Mancomunitat Catalana

Tallem del «Diario de Gerona» el següent article, que hi apareix en catalá:

L'acort de la Diputació provincial de Barcelona, fent la patriótica afirmació de la personalitat catalana y declarant la seva aspiració a crear un organisme que la representi, el creyem sinceament, punt de partida per una tasca feconda per la nostra terra.

Ens dú per un camí ben dreturer, y trepitjant terra ferma, a obtenir l'organisme que les aspiracions autonòmiques de Catalunya necessiten pera sortir de la esfera dels idealismes y desenrotllarse en l'ordre constructiu, pera fer obra positiva, d'eficacia indiscutible.

Sempre hem cregut que la organisació regional política tenía d'ésser filla del poble, obra de nosaltres mateixos, nascuda per plebiscit solemne dels nostres organismes populars. Es aixís com, creant al nostre albir, fent que sia obra de la nostra lliure decisió el nou organisme que englogui la vida regional catalana, podrem tenirhi confiança, es'marlo com a cosa ben nostra, y posarhi tot el seny pera que'ns dongui els fruits que han de llevar les flors de les nostres esperances y desitgs.

L'acort de la Diputació de Barcelona, a n'aquest fi va dirigit. Reconeix y afirma una vegada más la personalitat catalana; declara l'aspiració a un organisme que la representi; a la Mancomunitat; posa a les mans de les Diputacions actuals, quina subsistencia's respecta, la creació del nou organisme pera funcions superiors de la vida regional quin espandiment reclama sien ateses ab més amplitut que fins avuy ho poden ferho les corporacions provincials.

Tenim la convicció de que les demés Diputacions catalanes respondràn ab entusiasme a la iniciativa de la Diputació de Barcelona; y que també com a n'aquella, no solament tots els elements que en els días gloriosos de la Solidaritat proclamaren alhora la personalitat de Catalunya contribuiràn a crear la Mancomunitat catalana, sinó que hi portaràn també la seva cooperació els partits dinàstichs que equivocadament un día no volgueren oir el clamorós voler del nostre poble.

Per lo que diu a Girona, estem segurs de que la nostra Diputació provincial hi respondrà ab entera unanimitat, a la invitació de la de Barcelona. Entre'ls nostres diputats no hi podrà haver divergencies de criteri, perque no hi hà enemichs de Catalunya, perque no hi hà representants d'aquell partit político radical, únichs que a Barcelona, malgrat la etiqueta autonomista ab que's disfressen, votaren contra la declaració afirmativa de la personalitat catalana y la creació del organisme que l'ha de fer efectiva.

¡Y a més a la Diputació de Girona hi hà diputats que tinguérem l'honor de votarlos y d'enlairarlos en el pistell de representants nostres, precisament portant la bandera de treballar pera arribar a la instauració del organisme regional. Nosaltres recordem que'l manifest de presentació dels nostres diputats firmat pels elements regionalistes, tradicionalistes y conservadors, feya aquesta hermosa declaració, avuy de palpitant actualitat.

«Perque estimem a la nostra terra, tots els que volem que la Diputació provincial sia més que un mecanisme d'estèril expedientejig administratiu; tots els que desitjem que realisi acció más fecunda en l'ordre de la beneficencia, de la instrucció, de les obres públiques, y de la cultura, y de tantes altres materies en que pot intervenir com a nexe entre els municipis y l'Estat; tots els que creyem que pot ésser un medi pera preparar la instauració un día o altre, aviat o tart, d'un organisme que integri ab más virtualitat la vida regional, hem juntat les nostres forces pera dur a la corporació provincial de Girona mandataris que sien portaveu y representació vivent d'aquestes comuns aspiracions cap a una vida más expansiva y de más prosperitat pera Catalunya».

L'acort de la Diputació de Barcelona farà que'ls diputats que triomfaren en les passades eleccions trobin una colaboració decidida y unánim en els demés representants de la provincia de Girona. La nostra corporació podrà donar y donará conformatat a la invitació que li fa la del cap y casal de Catalunya.

Y obligada, com es de creure, la conformitat de totes les Diputacions catalanes, la nostra Catalunya entrará de plè a la resolució del seu problema. Perque la constitució de la Mancomunitat obre la etapa que'n podrien dir constituyent per la nostra terra, en quant les Diputacions catalanes posaràn les fites pera que l'Estat no puga negarse a autorsiar la creació del organisme nou, que ha de ser, que será la nostra arma de llimita; la Mancomunitat, que donant existencia legal a la personalitat de Catalunya, posará a la nostra terra en condicions pera desenrotllarse en virtut de la lley de la seva propia vida.

L'Alcaldía Constitucional de Montblanch

Aquest Ajuntament, en sessió d'avuy, ha acordat per unanimitat felicitar calurosament a la Corporació que V. E. dignament presideix, pel patriótich acort de recabar de les demés diputacions provincials de Catalunya l'estudi d'un projecto de mancomunitat de les mateixes pera determinats objectius de sa competencia, projecte que aquesta Corporació estima altament beneficiós als interessos morals y materials de Catalunya y gallarda prova del zel, interés y altes dots de govern de V. E. y de aquexa respectable Diputació.

Al ensemps y per igual unanim acort, resolgué aquest Capitol dirigirse a la Excma. Diputació provincial de Tarragona en súplica de que's digni acullir ab tot l'interés la esmentada iniciativa y posar de sa part tots els medis precisos pera sa completa realisació.

Al tenir l'honra de posar en coneixement de V. E. els acorts referits, m'es grat testimoniarli ma consideració personal más distingida.

Deu guardi a V. E. molts anys, Montblanch 3 de juny de 1911. — L'alcalde accidental, J. Poblet y Civit.

Excm. Sr. President de la Diputació Provincial de Barcelona.

L'Associació Catalanista de Montblanch

Aquesta Associació vos felicita coralment per l'aprovació de la proposició ab que l'organisme que dignament presideu tendeix a restablir, en lo que es possible dins del regisme actual, la anyorada Generalitat de la nostra Patria.

Ab aquest acte'ls nostres companys se son fets mereixedors de la gratitut más sincera dels catalans conscients que'ns envanim de serne; y vos, honorable patrici, heu fet arrelar más en els nostres esperits el goig ab que vos admirem lluitant ardidament y ab gran seny, ab constancia y prudencia incomparables, per la nostra Catalunya.

Deu vos guardi molts anys per bé de la terra.

Montblanch 5 juny 1911. — El president, Joan Serret. — El vis-secretari, Andreu Farriol.

Excm. Sr. D. Enrich Prat de la Riba.

L'Associació Catalanista de Premià de Mar

Excm. Sr.:

Ha vist ab veritable goig l'Associació Catalanista de Premià de Mar l'acort pres per la Diputació provincial de vostra digna presidencia, reforent a la personalitat de Catalunya, que en conjunt la representi la mancomunitat de les quatre Diputacions catalanes.

Vos fem avinent nostra sincera felicitació y vos preguem la feu extensiva als demés diputats que apoyaren tan trascendental acort.

Creyem d'absoluta necessitat que tots els bons catalans s'apleguin en una sola expressió, pera conquerir sobre tot y abans que tot la total auronomia de nostra volguda Patria.

Visquèu molts anys pel bé de Catalunya. — President, S. Serra y Fontrodona. — Secretari, Joan Giró.

Premià de Mar, 3-6-911.

L'impost sobre'ls lloguers

Heusaquí la escala gradual que regirà en l'impost sobre'ls lloguers:

Lloguer mensual — Pessetes.	Tant per cent	Import mensual del impost — Pessetes.
26	5	1'30
30	»	1'50
35	»	1'75
40	»	2
45	6	2'70
50	»	3
55	»	3'30
60	»	3'60
65	7	4'55
70	»	4'90
75	»	5'25
80	»	5'60
85	8	6'80
90	»	7'20
95	»	7'60
100	»	8
110	9	9'90
120	»	10'80
130	10	13
140	»	14
150	11	16'50
160	»	17'60
170	»	18'70
180	»	19'80
190	12	22'80
200	»	24
225	»	27
250	»	30
275	13	35'75
300	»	39
325	»	42'25
350	»	45'50
375	14	52'50
400	»	56
425	»	59'50
450	»	63
475	»	66'50
480 y en endavant	15	72

La recaudació serà trimestral.

¿Vaga de teatres?

L'empresari de teatres don Joan Mestres Calvet, en nom d'altres empresaris, ha presentat al Ajuntament una instancia puntualisant els greus perjudicis que — segons afirmen — ocasiona a les empreses lautorisació concedida al Saturno pera establir un trós de Parch.

Se fonamenta la reclamació en que's destrueix la lliure competencia desde'l moment en que la corporació municipal favoreix al empresari del Saturno, cedintli un trós de Parch—sempre, fins ara, negat als solicitants que ho demanaren—mentres els altres empresaris han d'emplear grossos capitals en solars y edificis; en que sempre s'havía negat l'obertura del Parch de nit; en que rès tindrien que dir els reclamants si les atraccions fossin instalades en jardins particulars, però ara's tracta de jardins de la ciutat, deguts al esfors de varies generacions y cedits a un empresari; en que la suma que abona l'empresari al Ajuntament es tan petita que ni representa'l valor de l'aigua que l'Ajuntament li cedeix.

Diuen també que l'obertura del Parch a les nits arruinarà als teatres, dels quals viuen milers de families, y que'ls teatres, prou recarregats ab timbre y contribucions, a més dels lloguers y enormes gastos dels espectacles, no tindràn altre remey que tancar pels mesos d'estiu.

Acaben dient que troben equitatiu, pera equilibrar la competencia, que sols se permeti a les atraccions del Parch funcionar de día.

***

Anit han celebrat els empresaris una reunió, en la que han acordat que si no satén a la seva instancia, tancaràn els teatres, y se donaràn de baixa en la contribució.

Polítiques

Varies

—Llegim en un confrare local:

S'anuncia pera molt aviat una reunió extraordinaria de la Junta Directiva del Centre Monàrquich Conservador pera parlar de la directa intervenció que correligionaris seus han tingut en l'acort de la Diputació provincial en prò de la mancomunitat catalana y organisar una campanya demostrativa de que'ls conservadors barcelonins estàn identificats ab les aspiracions regionalistes de Catalunya.

—Han marxat de Girona cap a Madrid el diputat provincial don Joseph M. Vilahur y don Santiago Masó en representació de la Junta diocesana catòlica y les demés Associacions catòliques. Van a informar devant de la Comissió parlamentaria que ha de dictaminar sobre'l projecte de lley d'Associacions.

Entregaràn al Rey y al senyor Canalejas exposicions de la Junta diocesana.

—El diputat a Corts per Puigcerdà, don Eusebi Bertrand, ha rebut el següent telegrama:

«President Consell ministres a Eusebi Bertrand: Estem decidits a no tancar les Corts sense que's legalisi l'assumpte del ferrocarril internacional de Ripoll-Puigcerdà.»

—Han tornat de Madrid el senador y diputat provincial senyor Sostres, el diputat senyor Cruells y l'escriptor senyor Ajomar, y de Lleida'ls diputats senyors Moles, Rodés y Matheu.

—Don Magí Fàbregas, catedràtich de la Universitat, y el comte de Santa María de Pomés, marxaràn avuy, dijous, en l'exprés de Madrid, al objecte de pendre part en la informació pública contra'l projecte de lley d'associacions.

Dits senyors porten la representació de nombroses entitats catòliques d'aquesta ciutat.

—El Jurat ha absolt al propagandista àcrata Tomàs Herreros que era acusat d'excitació a la rebelió per un article publicat en «Tierra y Libertad».

Lo de Sant Feliu

El senyor alcalde de Sant Feliu de Llobregat ens comunica que l'Ajuntament d'aquella vila, en sessió celebrada el día 3 del corrent, va pendre'ls següents acorts:

«Primer. Que la corporació municipal protesta enèrgicament dels repugnants successos desenrotllats en aquesta vila'l día 28 del passat mes, y fa extensiva aquesta protesta a abdós bandos polítichs, per entendre que per un igual se la mereixen, per haver fet camp de llurs discordies aquesta vila, molt agena d'aquestes rivalitats y lluites fraticides, impropies d'un poble civilisat y culte com el nostre.

Segón. Enviar nota d'aquesta protesta als periódichs pera sa publicació.»

***

Van ésser detinguts a la matinada d'ahir a Granollers, cinch joves carlins pertanyents al «requetè» d'aquella localitat, suposats complis dels fets de Sant Feliu.

El governador va examinar l'atestat fet per la policía ab motiu d'aquestes detencions, posantne 3 en llibertat per creure que no hi havía càrrechs contra ells.

L'impresió que tenía'l governador era de que'l grupu de requetè de Granollers, es dels que va actuar més en la lluita Sant Feliu.

***

L'inspector de policía de Sant Feliu del Llobregat, comunica al governador haver practicat un registre en un centre carlí de dita població, hont va trobar dúes cornetes, una bandera, uns versos hont diu que s'insultava al Rey, y qualques objectes més que detalla, junt ab una agulla saquera.

Preguntat el conserge, va dir que no sabía de qui eren aquells objectes.

El conserge fou detingut y posat a disposició del jutge especial.

***

El mateix delegat de Sant Feliu comunica que, sabent que a Barcelona en els carrers de Bailén y del Angel, (no detalla'ls números) hi havíen ferits de resultes dels fets de Sant Feliu, va presentarshi.

En el domicili del carrer de Bailén va trobarhi un subjecte, que li declarà ésser vis-secretari del Centre Carlí del Torrent de l'Olla, però que no estava ferit.

Registrada la casa, va trobar una fotografía hont el declarant hi era ab altres companys que tenien armes a les mans.

Al carrer del Angel va trobarhi un ferit, qui declarà que's trobava a Sant Feliu el dia dels fets, y que pertanyía al partit carlí.

***

Ahir a la tarda la policía va practicar un registre al local de la Joventut Radical de Sant Feliu, trobant una carrabina, tres proclames sense peu d'imprempta, titulades «Contestando á los clericales de Cornellà», una altra fulla impresa contra l'aplech carlista y una proclama manuscrita ab el títul de «A los explotados del trabajo».

Ha sigut detingut el conserge que es vocal de la Junta.

En el Casino Sanfeliuense s'ha practicat també un registre, sense resultats.

NOTICIES

DE BARCELONA

Ahir el dia aparegué ab el cel desembraçat de núvols per complet, brillant el sol esplèndidament y disfrutantse de una agradosa temperatura, mercès al ventijol que va regnar durant tota la jornada.

—Geladores. Ferrer y Patau. P. Real.

El Colegi d'Agents de Negocis ha publicat en una fulla les instruccions donades per la Direcció general de Contribucions, ab referencia a la manera com han de desempenyar el seu comès els empleats encarregats dels tributs que's troben a càrrech de les Administracions de Contribucions.

— Se traspassa botiga de confeccions, Aribau, 37, botiga.

En la sessió acadèmica que celebrarà, avuy, dijous, a les set de la nit, la Societat Mèdich-Farmacèutica dels Sants Cosme y Damià, el soci doctor don Jesús M.ª Bellido Golferichs, continuarà la exposició del tema desenrotllat en la sessió anterior sobre la «Electrocardiografía».

—Lavabos novetat, calentadors, banys, waters, preus baratíssims. Lacoma germans, Passeig de Sant Joan, 44.

A iniciativa de la Econòmica d'Amichs del País, les Escoles del districte sisè aviat obriràn un curs de gimnasia.

— **Fosfo-Glico-Kola-Lecitinat, cura debilitat. B. Doménech. Ronda Sant Pau, 71.**

La Societat Econòmica Barcelonina de Amichs del País celebrarà sessió ordinaria demà, divendres, a les cinch de la tarda, en el local acostumat.

—Vins del culliter Bultó, Rosselló, 234.

El director del Observatori Fabra, don Joseph Comas y Solà, ens diu que ahir, dimecres, tots els microsismògrafs del Observatori, varen registrar la repercusió d'un violentíssim terratrèmol molt llunyà. Es impossible precisar la iniciació dels moviments precursors, però ha degut esser cap a les 11 h., 18 m. La duració d'aquest moviment, en el pèndol cònich, ha sigut d'uns cinch quarts d'hora.

Dels moços d'Esquadra.

Els de Castellterçol han detingut al carrer del Hospital d'aquella vila a un home de 38 anys que acabava de tirar un cop de pedra a la seva muller, produintli una ferida de consideració al llavi superior, ab pèrdua d'una dent.

Els de Gironella han posat a disposició del jutge a un pagès que, prop de la Font den Vols, de Casserres, havía maltractat de paraula y amenaçat ab una aixada al secretari del jutjat per qüestió d'interessos.

Els de Pineda han denunciat al ferrer y al manyà del poble que s'havíen insultat varies vegades y amenassat de mort.

— Ví pur Bufill-Canadell, a 0'35 y 0'40 litre. Rambla de Catalunya, 85.

Una noya que havía estat de minyona a una casa del carrer dels Sagristans, no podent cobrar una mesada que li devía la seva ex-mestressa, va anarhi acompanyada d'un municipal, però no sols no va cobrar, sinó que encara va arreplegar una tremenda bofetada de mans de la senyora.

El guardia, ja que no va poder impedirho, n'ha passat denuncia al jutjat.

— Els metges recomanen beure aigua filtrada ab filtres patentats de la casa Sangrà, Rambla Estudis, 10. Poden vèures funcionar en dit establiment.

Sense espanyament de porta han entrat lladres a una fàbrica de cordes de guitarra den Closas, camí vell de València, y han robat... un ase ab els guarniments.

¿El portaràn a una caixa d'empenyos?

— **Lavabos, Waters, Banyeres. Preus reduits. — Models nous. Jaume Saurel, 7, Pelayo, 7**

Un minyó de 24 anys, vehí del carrer den Verdi, passava pel del Rosselló, acompanyant a la seva xicota.

Quatre galifardeus van dirigir a la noya paraules grolleres; el xicot va voler defensarla, y entre tots quatre'l van deixar com nou, obligantlo a anar al dispensari a curarse.

Els agresors son desconeguts.

—Neurastenia, anemia, debilitat general, sa curació ab el Miogenol. Demànis farmacies.

Avuy, dijous, a dos quarts de deu de la nit, el doctor Tomàs de Lacalle donarà una conferencia pública a l'Ateneu Barcelonès, sobre'l tema: «Aspecte mèdich-social del matrimoni dels tuberculosos».

—Vins marca Clariana. R.ª Catalunya, 95

Un home que passava a quarts de tres de la matinada pel carrer Nou, va tenir un treball y va morir a la poca estona.

Se li va trobar una cédula a nom de Joan Costa Castelló, de 60 anys, habitant Borrell, 78, quart.

—Vernet-les-Bains: Diversions y festes.

Avuy, dijous, a les set de la tarda, els senyors cooperadors de la «Obra de Bones Lectures» tindràn la sessió mensual reglamentaria en el saló de juntes de la parroquia major de Santa Agna, tractantse d'assumptes de la Obra y tancantse'l present curs.

La sessió es pública pera senyors.

— La finalitat més remarcable de la Cooperativa «Los Progresistas Españoles» (Corts, número 547), es l'auxili mútuu popular.

L'Institut de Barcelona pera la segona ensenyança de la dona, ha presentat 16 alumnes a exàmen de llengüa castellana a l'Institut General y Tècnich, havent obtingut 6 «sobresalientes», 4 notables y 6 aprovades. Tal resultat es consequencia llògica de la tasca realisada en el curs pel professor de l'assignatura don Mariàn Gurría y López.

—Proveidora de Balnearis y Casinos jonch esmaltat. Fàbrica P. Gracia, 115.

El Centre Comercial Hispano-Marroquí tenint en compte la garantía que representa pera'l desenrotllo del comerç l'establiment de la policía espanyola als camps de Tetuàn y Larache, avisa als comerciants y al públich que, per virtut de la vigent lley de Comunicacions marítimes, poden disfrutar de les següents ventatges:

Els accionistes y agents del comerç, el 30 per 100 de la tarifa general, com bonificació dels passatges.

Pera la producció espanyola, transport gratuit, tant dels mostruaris com de les pacotilles d'ensaig.

El Centre de Madrid gestiona que'ls 3.000 passatges gratuits a la repatriació se concedeixin pera la emigració.

Ademés, tenint en compte'ls assumptes de Tetuàn y Larache, ha acordat repartir a totes les Universitats, Instituts, Escoles de Comerç, Cambres de Comerç y demés Centres d'ensenyança mapes de Ceuta, Tetuàn, Tànger y Larache; es a dir, de tot el territori que integra la zona d'influencia espanyola.

Quants datos vulgui el comerç respecte a les esmentades poblacions se facilitaràn, de 6 a 7 de la tarda, al Centre Comercial Hispano-Marroquí, Rambla de Santa Mònica, 25, principal.

— Acaba d'arribar un gran assortit de inicials y medallons calats pera aplicar a la roba. Llencería Riera y Rosich. Pelayo, número 56.

Ahir al matí va arribar al nostre port el vapor «Tintoré», procedent de Palma, ab l'expedició de turistes organisada pel Ateneu Enciclopèdich Popular. Han tingut un mal viatge a causa del temporal que hi havía a la mar. Tots els passatgers estaven marejats.

Vichy-Etat

Empléinse les millors aigües minerals alcalines embotellades: Vichy Hôpital (estómach); Vichy-Célestins (ronyons), Vichy-Grande Grille (fetge). Son insustituibles.

Historia interessant

Una senyoreta en plè període de desenrotllo se sent malalta, ab trastorns de la menstruació, fluxe blanch, basqueig, mal de cap, peresa intelectual, molta sòn, cansanci al fer exercici, qualsevol impresió d'ànim la posa nerviosa, té palpitacions de cor, la cara trista, pàlida, ullerosa... ¿Què té? li falten ferro y glòbuls roigs en la sanch, y com aquests elements son indispensables pera fer bé totes les funcions necessaries a la vida, vé'l decaiment físich, falta l'alegría y l'agilitat que acompanya a una salut perfecta, y la CLORO-ANEMIA fà estragos en el seu debilitat organisme; però es aconsellada pel seu metge, fà ús de l'axarop HIPOFOSFITOS SALUD, y en poques setmanes se sent lliure de totes aquelles molesties, està curada y pot tornar a la vida normal.

Demanis a les bones farmacies y droguerías HIPOFOSFITOS SALUD de Climent y Companyía, únich aprovat per la Reyal Academia de Medecina.

Govern civil

La vaga d'Igualada

El governador ha rebut noticies d'Igualada, hont va la vaga de pellaires en aument.

Desde la setmana passada, els vaguistes han aumentat en nombre de 200, continuant en el treball solament 120 obers.

Els vaguistes actualment son en nombre d'uns 400.

De Terrassa

Ahir tarda visitaren al governador, l'alcalde de Terrassa, senyor García Humert y don Alfons Sala, pera tractar de la vaga.

Rectificació

El governador va dir ahir que no era cert, com algun diari afirma, que s'hagués cambiat ni un sol vocal de cap de les Juntes de Vehins de Barcelona, que funcionen actualment ab el mateix personal ab que'l senyor Ossorio les va fundar.

De Mollet

L'alcalde de Mollet va visitar al governador, comunicantli que li havíen demanat permís pera celebrar a la plaça Major de dita població un míting en favor del servey militar voluntari.

Els descarregadors de mahons

Els obrers descarregadors de mahons se proposaven formar un contracte de treball que'ls patrons firmessin y acatessin durant un any.

Els patrons sembla que no s'avenen a n'aquestes modificacions del sistema de treball actual, y a pesar de les instancies del governador s'aguanten en el seu lloch.

Ahir els obrers varen visitar al senyor Portela, qui, dies enrera, va reunir als patrons.

Protecció a l'Infancia

El secretari de la Junta de Protecció a l'Infancia, don Ramón Albó, va visitar al governador pera posarlo al corrent de la marxa dels assumptes de la esmentada institució benèfica.

De societat

Un merescut homenatge se tributà la setmana passada a la senyora marquesa de Castellflorite. Dit acte consistí en l'entrega d'un bellíssim àlbum de firmes costejat per la Junta de senyores de Cultura Musical Popular, y en el qual hi hà estampades milers de firmes femenines. Hi son els noms més conegutts de Barcelona, entremitg d'altres qui representen l'afecte fervorós del nostre poble envers l'ilustre dama homenatjada.

El motiu d'aquesta manifestació no pot ser més lloable, car tothom recorda el zel, l'abnegació y l'activitat que demostrà la senyora marquesa de Castellflorite en aquelles hores d'engoixa y de dolor que donà a la nostra ciutat la marxa dels reservistes en la darrera campanya de Melilla. La Junta de socors que organisà l'esmentada dama prestà serveys de caritat inoblidables, y ella, personalment, aportà tals consols y apoyà ab tan d'amor a les esposes y fills desamparats en aquells dies, que difícilment el seu nom s'esborrarà d'entre'ls fets caritatius barcelonins. Una comissió, composta per donya Roser S. de Milà, presidenta de Cultura Musical Popular, senyora baronesa de Salillas, senyora Saló de Matheu, senyoreta Geri y senyora Narcisa Freixas, anà al domicili de la homenatjada a presentarli la ofrena.

Donya Roser S. de Milà tingué paraules plenes de sentiment al fer entrega de l'àlbum en nom de la Junta de Cultura Musical Popular, paraules que foren ben agraídes per la noble dama a qui's dirigien, ab altres de sincer reconeixement. L'àlbum, esquisidament relligat als tallers den Miquel y Planas y decorat pel joyer senyor Calderón de la Barca, es d'un gust artístich mereixedor de tot elogi. Un d'aquests dies serà exposat al públich en un conegut establiment del carrer de Fernando.

A la capella del Palau Episcopal s'ha celebrat el matrimoni de la distingida y elegant senyoreta María Barret, filla del enginyer, ab el jove don Frederich Barrera, havent sigut testimonis don Gonçal Candeira, don Santiago Ferrer, don Bartomeu Bosch y don Joseph Pinós.

Beneí la unió matrimonial el reverent mossen Plàcit Bueso.

Després de la cerimonia religiosa tots els invitats passaren al domicili de la família, ahont els fou servit un esquisit dinar.

La tòmbola pera la Rifa del Obrer instalada al Foment del Treball Nacional, dimars va veures molt concorreguda ab motiu de celebrarse'l primer dimars de moda.

Entre les senyores y senyoretes que hi vàrem veure, recordem les Raventós, Ramos, Sicart, Eulate, Oller, Goytisolo, Salvatella, Sand, Muntadas, Llopis, Albert, Busquets, Angelon, Perez, Bulbena, Martí y Godó.

Avuy s'hi farà una festa dedicada als nens y nenes, prenenthi part una banda de professors del Sindicat Musical.

INFORMACIÓ PARLAMENTARIA

(CONFERENCIA TELEFONICA)

Congrés

Madrid, 7, 4'15 tarda.

Prechs y preguntes.—El senyor OSSORIO Y GALLARDO pregunta quina sort van a còrrer els dictàmens sobre proposicions de carreteres, després d'haver suprimit el ministre de Foment el plànol general de les del Estat.

El ministre de FOMENT li contesta dient que aprovat ja'l projecte de supresió del plànol de carreteres en abdúes Cambres, es clar que ja no's poden aprovar nous dictàmens de carreteres.

El senyor IGLESIAS (don Dalmau) intervé pera fer notar que en el Senat, ab posterioritat a l'aprovació del projecte suprimint el plànol general de carreteres, s'han aprovat altres dictàmens de concessió de carreteres parlamentaries.

El ministre de Foment dona explicacions sobre l'assumpte.

Rectifiquen tots dos.

Madrid, 7, 5'15 tarda.

El senyor LERROUX prega que als presos de Ceuta que disfruten de llibertat condicional se'ls apliqui el regisme que se seguia ab els de Melilla y se'ls permeti continuar ab les seves families a la plaça, ahont molts estàn establerts.

S'ocupa dels successos de Jerez de la Frontera y explica'l seu origen, que ha sigut l'aplicació d'un arbitri nou per l'Ajuntament.

Dona una idea de la constitució del municipi de Jerez y enumera'ls arbitris que ha imposat.

Manifesta que fins ara'ls successos no han adquirit caràcter de violencia, però adverteix al Govern que si no'ls presta atenció segurament s'agravarà l'actual estat de coses.

El ministre de la GOVERNACIO li contesta, fentho com de costum ab veu que no arriba be a la tribuna de la prempsa.

Sembla que ofereix accedir al prech del senyor Lerroux en lo que's relaciona ab els penats de Ceuta y afirma que'l Govern dedica tota l'atenció que's mereixen als processos de Jerez.

El comte de LOS ANDES hi intervé, dient que's tracta d'una campanya dels republicans y que la situació a Jerez no es ni de molt com l'ha pintada'l senyor Lerroux.

Rectifiquen tots tres.

El senyor LERROUX dirigeix una pregunta al ministre de la Guerra y comença per recordar la estafa al Banch d'Espanya coneguda per «estafa del Cantinero».

En aquest procès hi va figurar el tinent de la guardia civil senyor Robles.

Per una ordre del allavors ministre de la Governació, se'l va posar a les ordres del fiscal, senyor Mena, y del jutge d'instrucció, y se'l va traslladar a Alacant; y com que necessitava fer gastos va demanar diners, que li va remetre l'allavors governador de Madrid senyor La Cierva.

Va tornar el senyor Robles a Madrid y allavors va fer un prèstam de 1.300 pessetes y fou enviat a Portugal sense poder realisar la gestió que'l fiscal senyor Mena li va encomanar. Va tornar a Madrid y els quefes de la guardia civil se varen reunir y l'acusaren d'haver malgastat el diner.

El senyor Robles, acusat pel coronel senyor Díaz, fou sotmès a un tribunal d'honor; però aquest no va poder fer res, perque l'acusat va entregar perfectament justificats al senyor La Cierva els comptes de la inversió de les 1.300 pessetes, ab el diner sobrant.

Els tinents varen formar després un altre tribunal d'honor al senyor Robles, per la seva gestió com a quefe de policía de Sevilla, y també en aquest cas el tribunal va formular el «no hi hà lloch».

Parla de les relacions del senyor Robles ab donya Carlota Daban, que motivaren el descobriment de tota la trama de la estafa.

Recorda l'amenaça de María Reina, contra'ls senyors Robles y Mena, de que aquell perdría la carrera y no ascendiría el segón.

El senyor Robles va ascendir per antiguitat a capità y al dia següent els seus companys li formaven un altre tribunal d'honor.

El senyor Canalejas, requerit pel senyor Robles, va tractar del assumpte ab l'allavors ministre de la Guerra, general Linares, qui va contestar que no volía immiscuirse en les coses de la guardia civil.

El tribunal d'honor acusava al senyor Robles d'haver rebut 500 pessetes d'un confident y d'haver gastat 5 pessetes en un àpat. Se'l va comminar ab expulsarlo del cos si no demanava el retir y se va veure obligat a demanarlo.

S'ha volgut fer veure que'l senyor Robles va demanar el retir al enterarse que se li anava a formar tribunal d'honor.

Vull que vingui el document que provi que hi ha hagut tribunal d'honor, y no demano que se'l reintegri al senyor Robles en la escala activa, perque sé que no conseguiría rès; però lo que si desitjo es que se li torni l'honor.

Si ha existit tribunal d'honor, jo demostraré ab documents que no's va ajustar als preceptes del Còdich de Justicia Militar; y si no ha existit, vull que se m'expliqui per què en el Decret retirant al senyor Robles no's fa alusió a la seva solicitut.

Desitjo, donchs, que's modifiqui aquest R. D. pera que quedi a salvo l'honor del senyor Robles.

Madrid, 7, 9'15 nit.

El ministre de la GUERRA, contestant al senyor Lerroux, llegeix una carta del senyor Robles, en la que's compromet a demanar el retir després d'haver oit els càrrechs que li formulà el tribunal d'honor de tinents de la guardia civil. Davant d'aquesta promesa, rès va fer el tribunal d'honor contra'l senyor Robles.

Ascendit aquest a capità, se li formà altre tribunal d'honor, per 34 capitans.

El senyor LERROUX. — ¿De quin ters?

El general LUQUE. — Del 14.

El senyor LERROUX. — Son incompetents.

El general LUQUE. — Aquí està l'acta del tribunal d'honor.

El senyor SANTA CRUZ. — Això no basta pera jutjar la qüestió.

El general LUQUE. — A les 24 hores de celebrat el tribunal d'honor, el senyor Robles demanà el retir. Això alguna cosa significa.

El senyor LERROUX. — La carta que ha llegit el ministre de la Guerra es la millor prova a favor del senyor Robles. Aquest diu que en quant alcancés el mínim d'anys pera renir drets passius, se retiraría. N'hi faltaven quatre. ¿Era tan lleu la falta que'l senyor Robles podía seguir pertanyent aquest temps al cos? Si estava deshonrat, ¿còm se li permetía continuar quatre anys en actiu?

Davant d'aquesta carta podría jo presentar un volant d'un dels tinents que figuraven en el tribunal d'honor en que's diu al senyor Robles:—«Firma la carta; cambia de linia y procura passar desapercebut, a veure si cessa la odiositat que ve de dalt y farem que desapareixi la carta».

El senyor IGLESIAS (don Dalmau) —A veure aquest volant.

El senyor LERROUX. — Si m'ho demanés un altre diputat, hi accedería; però no hi accedeixo demanantmho el representant dels assessins de Sant Feliu. (Grans protestes dels carlins.)

El senyor IGLESIAS (don Dalmau) —Els assessins son els radicals. No permeto que S. S. califiqui aixís als meus correligionaris.

El senyor LERROUX. — Bastant honor faig a S. S. dedicantli alguna atenció. (Noves protestes y cops de campaneta.)

Insisteix en demanar que's modifiqui el R. D. de retir del capità Robles.

El ministre de la GUERRA rectifica insistint en ses anteriors manifestacions.

El senyor LA CIERVA intervé pera manifestar que es inexacte que'l coronel senyor Elías exercís la menor presió pera perjudicar al senyor Robles.

Afegeix que tampoch s'exercí per ningú presió pera defensar a la processada María Reina. Si alguna presió s'hagués pogut exercir sobre'l jutge, major hauría sigut la exercida sobre'l governador que detingué a María Reina; y assegura, baix paraula d'honor, que sobre ell, que era governador allavors, ningú exercí presió.

El senyor LERROUX torna a rectificar, insistint en que'l senyor Robles ha sigut objecte de persecució per part de l'autoritat.

El senyor IGLESIAS (don Dalmau) denuncia que a Huelva estàn les coses de tal manera que casi se desconeix la sobiranía d'Espanya. Allí la bandera anglesa oneja en nombrosos edificis; s'administra a la anglesa y casi se viu a la anglesa. Tal es la influencia que exerceix la empresa anglesa minera del Riotinto.

Després se queixa de lo que succeeix ab els emigrats portuguesos que estàn a Espanya, als quals se sotmet a tot genre de persecucions, per l'únich delicte de ser monàrquichs. Arriben les coses fins al punt de que policíes portuguesos s'introduceixen en nostre territori pera practicar ordres del seu Govern.

El senyor CANALEJAS li contesta, dient que ignora lo que ha manifestat el senyor Iglesias respecte a Huelva encara que suposa que no serà cert.

Respecte als emigrats portuguesos, diu que en efecte foren expulsats de les inmediacions de la frontera per haverse comprovat que conspiraven contra'l Govern república de Portugal.

Reconeix esser cert lo dels policíes portuguesos y manifesta que ja s'hi hà posat remey.

Rectifiquen abdós.

El senyor BURGOS, com a diputat per Huelva, hi intervé, manifestant que es inexacte lo expressat pel senyor Iglesies y que li extranya que en el Parlament se diguin aquestes coses sense la protesta del Govern.

El senyor CANALEJAS. — Ja he dit que no creya en això y suposo que'l senyor Iglesias es molt hiperbòlich. (Rialles).

El senyor BURGOS rectifica.

El senyor IGLESIAS (don Dalmau), al rectificar, manifesta que un periòdich de Barcelona ha expressat que per la hegemonía que Anglaterra exerceix sobre Espanya no's castiguen successos com els de Huelva.

El senyor CANALEJAS.—Tothom té dret a dir tonteríes. (Rialles. Protestes dels carlins.)

El senyor IGLESIAS (don Dalmau) se lamenta de que'l quefe del Govern califiqui les seves paraules de tonteríes.

Insisteix en assegurar que la pressió anglesa es asfixiant a Huelva.

El senyor CANALEJAS objecta que ell, al parlar de tonteríes, se refería a la versió del periòdich citat pel senyor Iglesias.

El senyor SORIANO diu que en lo de les mines de Huelva creu que pot tenir rahó'l senyor Iglesias, a jutjar per lo que ocorreix en altres mines; en cambi no'n té en els judicis que ha expressat respecte al Govern portuguès y als emigrats que's troben a Espanya.

Altres diputats formulen prechs sense interès.

El PRESIDENT anuncía al senyor Armasa que passarà a l'ordre del día pera demà la seva interpelació sobre abastaments d'aigües a Màlaga, y aixís tindrà seguretat d'explanarla.

Ordre del día.—El Congrés se reuneix en seccions.

Son les set.

A les 7'20 se renúa la sessió y continúa el debat sobre'l projecte concedint un crèdit de 2.200,000 pessetes pera commemorar el Centenari de la Constitució de 1812 y altres centenaris.

A l'article primer fan observacions els senyors LOMBARDERO y ESPADA, y en vista d'això'l senyor SUAREZ INCLAN retira'l paragraf segón que havía sigut novament redactat.

El senyor LOMBARDERO diu que això no es reglamentari, perque lo que procedía era haver tingut 24 hores sobre la taula'l dictamen novament redactat y discutirlo demà.

Si la comissió hagués presentat ahir la modificació, avuy s'estaría en debat reglamentari; però no es aixís perque hi ha hagut discrepancia entre'l senyor Cobiàn, autor de la proposició, y el president de la comissió.

Entre freqüents interrupcions des senyor Suàrez Inclàn, segueix el seu discurs, censurant que s'hagin englobat en els dos milions de pessetes cantitats heterogenies, com son la erecció del monument y els gastos del centenari de la promulgació de la Constitució de 1812.

El senyor SUAREZ INCLAN li contesta.

Rectifica'l senyor LOMBARDERO y se sospèn el debat.

S'aproven alguns dictamens y s'aixeca la sessió a les 7'30.

Senat

Madrid, 7, 9'15 nit.

El senyor Portuondo declara oberta la sessió a les quatre menys 20, ab 19 senadors en els escóns y 14 curiosos en les tribunes.

El banch blau, desert.

S'aprova l'acta.

Se llegeixen varis projectes de petició de crèdits remesos pel Congrés, acordantse que passin a la reunió de seccions d'aquesta tarda.

Se dona compte de la mort del senyor López Dóriga.

El PRESIDENT dedica sentides frases a la memoria del finat.

El general AZCARRAGA s'hi associa en nom de la minoría conservadora.

Per unanimitat s'acorda que consti en acta el sentiment de la Cambra.

Ordre del dia. — Se vota definitivament el projecte de cases barates.

Se posa a discusió el dictamen sobre'l projecte de lley autorisant al Ajuntament de Tomelloso pera establir un arbitri especial per consums ab destí a obres de la ciutat.

El senyor ALVAREZ GUIJARRO fa algunes observacions, extranyantse de que's porti un projecte de tal índole a la Cambra als pochs dies d'aprovarse el projecte de supressió dels consums.

Aludeix a don Melquíades Alvarez, a qui considera inspirador del projecte posat a discusió, no obstant les seves predicacions contra l'impost de consums. Això ho diu pera demostrar que inclòs els republicans, son enemichs de la supressió dels consums.

El senyor CELLERUELO li contesta en nom de la comissió, dient que'l senyor Alvarez Guijarro ha sofert un error al suposar suprimits els consums. (Rialles y rumors).

El senyor CALBETON demana la paraula. (Grans rumors).

El senyor CELLERUELO. — Perdoni el president de la comissió del projecte de consums. He volgut dir que s'han substituit els arbitris per altres.

El senyor CALBETON. — Abolits els consums, perque això es lo que ha aprovat el Senat jo un dels més entusiastes defensors de la lley de supressió dels consums, he de manifestar que'l projecte posat a discusió ara es completament oposat al que tots votàrem l'altre dia, per lo qual votaré contra ell.

Com que dupto que'l Govern ho patrocini, prego a la Mesa que aplassi tota discusió fins que vingui el ministre d'Hisenda a exposar el criteri del Gabinet sobre l'assumpte.

El PRESIDENT hi accedeix y se sospèn aquesta discusió.

S'aproven varis dictàmens sense importancia.

El senyor SANCHEZ ALBORNOZ demana datos relacionats ab el cost dels ferrocarrils secundaris.

El senyor RODRIGUEZ SAMPEDRO demana, pera poder discutir l'estat econòmich del país, els datos següents: una relació dels crèdits concedits desde'l mes d'octubre de 1909 fins ara; altra de tots els anticips y transferencies de crèdits otorgats o pendents desde la mateixa data fins avuy; altra relació de les cantitats a que ascendeixen tots els anys, desde 1898, les classes passives y les concessions de dispenses de drets y imposts dels mateixos anys.

Demano tot això — diu — perque ningú pot sospitar la immensa soma que representa.

El senyor ALLENDE SALAZAR demana que's porti a la Cambra l'expedient del Ajuntament de Tomelloso que ha servit de base pera confeccionar el projecte de lley que s'ha començat a discutir avuy.

El PRESIDENT ofereix transmetre al ministre d'Hisenda els prechs formulats.

El Senat passa a reunirse en seccions.

A tres quarts de sis se renúa la sessió.

Se dona compte del resultat de les seccions, se senyala ordre del dia pera demà y s'aixeca la sessió.

Musicals

Cultura Musical Popular ens comunica que demà, divendres, a les sis de la tarda, y en son local social, Aragó, 257, baixos, tindrà lloch el 12 concert en obsequi als seus socis, executantse el següent programa:

Primera part.—I. Per la secció de nens deixeples de Cultura Musical Popular, acompanyats al piano pel mestre senyor Climent Baixas.

a) «Els bons companys», Narcisa Freixas. b) «Les campanes de Salom», J. Ferrer Vidal.

II. Piano per la senyoreta Concepció Darné.

a) «Encantament del Sol», Wagner. b) «Primavera», Mendelshon.

III. Cant per la senyoreta Joana Aleu acompanyada al piano pel mestre senyor Figueras de Barbarà.

a) «Il mio tesoro», Chopin. b) «Primer desenganys», Schubert. c) «Esclat d'amor», Manén. d) «Montanyenca», Narcisa Freixas.

Segona part.—I. Arpa, violoncelio y violí per les senyoretes Raquel Martí, Aurelia Sancristófol y Teresa Martí.

a) «Madrigal», violí y arpa, Simonetti. b) «Gotes de rosada», arpa, Godefroid.

II. «Tarder», arpa, Thomas.

III. «Cigne», violoncel y arpa, Saint Säens. «Serenata», violí, violoncel y arpa, Saint Säens.

Municipi

En virtut de les noticies d'haverse presentat el còlera a Berlín, l'alcalde ha parlat ab el quefe del cos mèdich municipal y ab el dels manescals, recomanantlos el més gran rigor en l'adopció de mides preventives y ordenant que li donguin compte desseguida de qualsevol anomalía que notin.

El senyor Serraclara ha reclamat de l'oficina corresponent una relació de totes les fonts públiques en que hi hà dipòsit, pera transformar aquest antich sistema en el de presa directa.

S'ha reunit la ponencia mixta de Foment, Hisenda y Ensanxe, baix la presidencia del senyor Domènech, y ha acordat preguntar a la Mutua de propietaris pera l'extracció de lletrina, en quines condicions treuría'ls dipòsits que actualment hi hà a Hostafranchs.

Tornarà a reunirse'l dilluns.

El marquès de Marianao es a Cambrils, y probablement demà s'haurà encarregat novament de l'alcaldía.

No ha resultat certa la noticia de que el senyor Lladó y Vallés hagués tingut a Madrid un atach de reuma.

Dit regidor ja ha tornat, y atribueix la noticia a una confusió fàcil de comprendre perque es un germà seu qui va sofrir l'atach.

El senyor Ardura assistirà, en nom del alcalde, al banquet del Reyal Club Nàutich.

Estant vigent la nova tarifa de cambis de casa, se prevé al públich que, pera pagar l'arbitri, aixís com fins ara s'anava als quartorets municipals, en lo successiu s'ha d'acudir a les tinencies fins a les set vespre, excepte'ls diumenges.

Els secretaris de les 10 tinencies se reuniren ahir al vespre al Mundial Palace pera cambiar impresions y unificar procediments.

Durant el mes passat la guardia urbana va prestar 1.125 serveys, entre'ls quals hi hà 32 persones, 57 automòvils, 26 bicicletes, 33 carros, 6 carretons, 6 tranvíes y 5 cotxes denunciats per infraccions, 21 criatures recullides per haverse perdut, 162 persones aussiliades en casos d'accidents, y 216 extrangers y 164 forasters acompanyats a varis punts.

Han acudit a l'oficina d'informacions de cà la Ciutat: 550 espanyols, 49 francesos, 28 anglesos, 9 filipins, 4 italians y altres, fins a fer un total de 680.

Un tal Conrat Balcells ha presentat al Ajuntament una instancia reclamant una indemnisació per haver sigut ferit per la bomba dels Cambis Nous, fa una qinzena d'anys.

Ahir, cap al tart, uns quants obrers de la brigada eventual que han sigut despedits per haverse acabat la consignació, van ser a Cà la Ciutat pera parlar ab la comissió de Foment.

Havent trobat a uns regidors lerrouxistes, els van tirar en cara la promesa formal que'ls havíen fet, de que no seríen despedits may. Els lerrouxistes, no sabent què contestar, van optar per esbandirse.

No haventhi consignació, es difícil que puguin tornar a ser empleats els dits obrers.

Diputació

La Escola Catalana «Mossèn Cinto» y el Chor Infantil «Mossèn Cinto», han dirigit al president de la Diputació la comunicació que segueix:

Excm. Sr.:

El Consell Directiu del F. A. C., que té a son càrrech el funcionament de les institucions Escola Catalana gratuïta «Mossèn Cinto» y Chor Infantil «Mossèn Cinto», en junta celebrada'l día primer del que som, acordà felicitar coralment a la Excma. Diputació de vostra digna presidencia pels acorts presos, pera que ben aviat sigui un fet la elecció del monument que perpetüi la memoria del gran poeta nacional mossèn Jacinto Verdaguer, al ensemps que oferir a la Excma. Diputació, o a la comissió encarregada dels treballs pera la elecció del esmentat monument, la cooperació més sincera y desinteressada, tant dels alumnes de la Escola, com del Chor Infantil «Mossèn Cinto», pera tots aquells actes que's creguin convenient celebrar pera que sía ben prompte un fet el monument a tan llorejat poeta.

Visquèu molts anys en bé de nostra aimada Catalunya.

Ciutat 7 juny 1911.

El president, Joseph M.ª Colominas.—El secretari, Carles Socías.

Excm. Sr. President de la Diputació de Barcelona.

***

Ahir va haverhi sessió de la comissió de Foment, baix la presidencia del senyor Fages.

Entre altres acorts va despatxarse favorablement una instancia de don Joseph Courtena y don Guillem Puig, que proposa verificar l'enquitranat en el trajecte de la Plaça de la Bonanova a Sarrià.

***

Ha sigut nomenat el diputat senyor March, pera assistir a la subasta del segón troç del camí de Sant Mateu de Bages a Callús.

***

Comissió mixta de reclutament.—Aquesta comissió va revisar ahir els quintos del districte setè d'aquesta ciutat, reemplàs de 1910, havent registrat les següents excepcions: 26 per curts de talla, 62 per defecte físich y 120 per altres causes legals.

Avuy revisarà'ls quintos del districte vuitè, reemplassos dels anys 1908 y 10.

***

Han visitat al senyor Prat de la Riba el senyor Manau y Artigas, de la Escola Industrial y d'Arts y oficis de Sabadell; el doctor Tresserra, regidor del Ajuntament de Madrid, pera tractar de la vinguda a Barcelona de la Banda d'aquella ciutat, y el regidor senyor Morros.

***

Per tota aquesta setmana'l senyor Janer anirà a Badalona pera repartir socors a les famílies dels nàufrechs d'aquella ciutat.

Lo del Marroch

(PER TELEFON)

De Fez

Madrid, 7, 10 matí.

Tànger.—El correu de Fez, ab data 22, diu que la situació va millorant encara que lentament, perque hi hà kàbiles que no demanen perdó per les fortes indemnisacions que s'exigeixen.

Varis treginers que desde fa molt temps no sortíen ab mercaderies entre Fez y la Costa, se proposen fer tots junts una sortida pera aparar-se a Fez d'articles europeus.

Interpelació aplassada

Madrid, 8, 12'30 matinada.

L'interpelació sobre'ls problemes internacionals, anunciada pel senyor Villanueva, havía despertat la natural curiositat, portant a la Cambra popular bastanta gent.

Entre'ls concorrents hi havíen els senyors Villaurrutia, Pérez Caballero y León y Castillo.

Aquest últim s'havia llevat ab l'exclusiu objecte d'assistir al debat; però quants assistíen a la Cambra, s'han vist defraudats, car l'interpelació havía sigut aplaçada.

S'assegura que ha sigut aplaçada, en espera de que'l senyor Maura's trobi present.

Se creu que'l senyor Maura arribarà a Madrid demà.

Les noticies de Larache

Els plechs de Larache, a que aludía al matí el senyor Canalejas, estàn ja en poder del Govern, y no han degut trobar en ells els ministres gaire claretat en quant se refereix al text dels mateixos, perque s'han dirigit novament al cósmul d'Espanya a Larache, ordenantli que digui a la major brevetat possible, si les circunstancies que varen donar lloch al enviu de nostres barcos continuen o han cessat pera, en vista de la contestació que llongui procedir en conseqüencia.

Rumor desmentit

A darrera hora de la tarda ha circulat el rumor de que havían regressat a Cadiz el «Cataluña» y el «Almirante Lobo» però'l ministre d'Estat ho ha desmentit.

D'un incident

El comandant del acoraçat «Pelayo» comunica desde Tànger que lo ocorregut ans d'ahir ab uns marins no té importancia.

El fet va tenir origen en la provocació d'uns mariners francesos que estaven borratxos.

Missió complerta

A Tànger hi ha fondejat el «Terror», que porta plechs pera nostre ministre, y cumplerta la seva missió, s'ha fet novament a la mar cap a Cadiz.

De Larache y Mequinez

Tànger. — A la regió de Larache continúa la intranquilitat perque'l Tazia intenta un nou cop de mà.

Se diu que Muley-Zin ha entaulat correspondencia ab l'Hafid pera assegurar el seu pervindre.

Els berebers volen impedir el pas dels francesos.

Diuen de Mequinez que la gent dels voltants volía assaltar la població, essent aquesta defensada pels seus habitants, haventhi ferits per abdúes parts, entre ells el moro Beillach, agent consular espanyol y un dels ministres den Muley-Zim.

Se diu que aquest últim fou ferit quan atacava, al davant del seu nucli, la retaguardia den Moinier.

De Melilla

Melilla. — Aquest matí els alumnes de la Escola de Guerra han visitat els quarters, essent obsequiats ab un lunch.

Després han maniobrat davant d'ells dúes companyíes.

Aquesta tarda han visitat els hospitals.

De la posició de Medua han sortit aquest matí dúes companyíes del regiment d'Africa al mando del timent coronel senyor Cantón pera assistir al sok de Vazanem d'ahont tornaràn aquesta tarda.

Procedent de Alhucemas ha fondejat la llanxa «Cartagena». Poch després ha sortit cap a l'antiga llacuna ahont exercirà la vigilancia dels convoys destinats a Nador, Restinga, el Arba y Arkeman.

Ha sortit cap a Málaga un oficial pera recullir bestiar ab destí al regiment mixte d'artillería.

S'organisa un ball en honor dels alumnes de la Escola de Guerra.

De Ceuta

Ceuta. — Ha arribat un moro amich d'Espanya, anomenat Sidi-Armet que ve a passar una temporada aquí ab sa filla a la que'ls metges han recomanat canbiar d'aires.

S'ha verificar sense novetat l'aprovisionament de les posicions.

Recorre la població un turista alemany, acompanyat de dos moros. Diuen que ha recorregut les montanyes de Tetuàn, inspeccionant el mineral que contenen.

Han marxat el Larby, els seus parents y amichs, molt contents del perdó rebut.

La colonia espanyola de Tetuàn, unida als moros notables de la ciutat, ha acordat formar una junta pera organisar els serveys d'higiene y altres de caràcter municipal, que's portaràn aviat a la pràctica.

De Tetuàn

Algeciras.—Viatgers arribats de Ceuta asseguren que Tetuàn està completament dominat per les tropes espanyoles, fins el punt de que les patrulles de treball espanyol de policía que recorren els voltants, se creuen ab parelles de la guardia civil de les posicions avançades.

Procedent de Larache ha fondejat el «Terror».

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Els francesos al Muluya

París, 7, 10'40 matí.

Comuniquen de Alger al «París-Journals que la retirada de les tropes franceses de la regió del Muluya no obeeix al propósit de contenir l'avenç de les tropes espanyoles cap a Tetuán, sinó que es resultat senzillament dels mals efectes de una acció portada ab massa precipitació.

Afegeix que la retirada durarà sols quinze dies y després se rependrà l'avenç, ab un altre mètode y ab un altre comanament.

Probablement manarà les tropes franceses el coronel Henrys.

El preu del perdó

París, 7, 11'35 matí.

De Fez, ab data 1, comuniquen que la mehalla de Ben-Djilali ha arribat a Fez y ha sigut llicenciada.

Els kabilenys de Ondaia y Hadjana han obtingut el perdó. Pagaràn 12,000 duros y entregaràn 50 mules y 50 cavalls. Els de Cherarda pagaràn 60,000 duros.

Lo que diu "Le Temps"

París, 7, 8'40 nit.

Ab el títul de «França y Espanya» al Marroch», publica «Le Temps» un article en el que diu que a l'hora present es incorrecte y contrari a l'Acta de Algeciras parlar de zones marroquines, en els termes y sobre tot ab l'esperit ab que se fa a Madrid.

Els espanyols — afegeix — concibeixen la seva zona d'influencia al Marroch com d'ocupació militar; però ni l'Acta de Algeciras ni els acorts franch-espanyols autorisen a Espanya pera ocupar actualment els punts que considera necessaris pera'l valor estratégich dels seus presidis.

Prestén «Le Temps» que la ocupació de Larache no té res de provisional. Ho demostren varis articles de periódichs espanyols.

Ab l'ocupació de Larache — diu — faltarà Espanya al tractat franch-espanyol de 1904, que solament ha previst aquesta classe d'ocupacions pera fermo ulterior y en la suposició del anorreament del poder xerifià; y violaría l'Acta de Algeciras, que no ha previst, ni en hipótesis, la repartició del Marroch, ni l'exercici de la vigilancia per zones.

Si Espanya persisteix en concebir operacions estratégiques encaminades a assegurarli la dominació del més important dels Estrets, França no tindrà pas necessitat d'evitarho per amistosa y ferma resistencia; aquesta resistencia vindrà de altra banda; y el Gabinet de Madrid, sab prou bé quina es la banda d'Europa que no vol una nova Conferencia de Algeciras y persisteix en creure que la millor de les solucions consisteix en enrobustir el poder xerifià.

A Europa — acaba dient — que havía confiat aquesta missió a França y Espanya, correspondrà apreciar quina de les dues potencies ha cumplert ab més sinceritat y ab més eficacia aquesta tasca solidaria.

Informació extrangera

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Política

¿Crisis a Bélgica?

París, 7, 3'42 tarda.

Bruseles.—Aquest matí han corregut ab insistencia rumors de crisis ministerial.

Consell al Elisseu

París, 7, 8'10 nit.

En el Consell celebrat avuy al Elisseu, M. Fallieres ha firmat un Decret, d'acort ab l'informe del Consell d'Estat, relatiu a la delimitació de la Champagne.

El Govern se proposa presentar un projecte permetent les reclamacions davant dels tribunals quan els propietaris o sindicats vitícols se considerin lesionats en sos drets per les delimitacions.

Visita aplassada

París, 7, 8'25 nit.

S'ha aplassat pera'l mes de novembre la visita del Rey de Servia a París.

Mort den Rouvier

París, 7, 8'45 nit.

Ha mort el senador y ex-president del Consell de ministres M. Rouvier.

El dissapte, al tornar del camp, se va sentir malalt.

Els metges varen diagnosticar que's tractava de congestió pulmonar.

M. Rouvier ha mort aquesta tarda a les dues, a la seva casa de Neuilly sur Seine.

A la Cambra francesa

París, 7, 9'17 nit.

A la Cambra de Diputats ha acabat la discusió general de la reforma electoral, acordant, per 531 vots contra 58, passar a la discusió per articles.

La Cambra, després de curt y viu debat, ha acordat refusar l'interpelació immediata sobre la delimitació de la Champagne. Aquesta interpelació serà després de les anunciades sobre l'aplicació de la llei de retirs obrers.

Congrés de la Pau

París, 7, 9'50 nit.

Clermont-Ferrand. — El Congrés de la Pau ha acabat les seves tasques, aprovant una moció encaminada a la limitació de les càrregues militars.

En Madero

París, 7, 10'12 nit.

Mèxich.—Ha entrat a n'aquesta capital en Madero, quefe de la revolució, essent acullit ab manifestacions d'entusiasme.

S'ha dirigit en cotxe al Palau Nacional.

Després ha anat a visitar al seu pare.

Lá donava escolta una gran gentada, en la que hi figuraven nombroses associacions civils y polítiques y molts soldats.

Reforma municipal

París, 7, 11'30 nit.

Santiago de Xile.—La Cambra ha acordat donar prioritat a la discusió del projecte de reforma de la llei municipal, en el sentit de permetre als estrangers formar part dels ajuntaments.

Els "vignerons"

París, 7, 11'45 nit.

Bar-Sur-Aube.—Seguex l'acitació vitícola.

Han sigut llansades banderes rojes en les cases comunals de varies poblacions y en moltes iglesies.

En els monuments públichs hi han aparegut grans cartells ab inscripcions alusives a les reivindicacions dels vinicultors.

S'han fet manifestacions en varis pobles, sense incidents d'importancia.

Varia

Terratrémol a Méxich

París, 7, 9'55 nit.

Mèxich. — Aquest matí s'ha sentit un fort terratrémol, que ha destruit varis edificis, entre ells el quarter d'artillería, quedant sepultats 70 soldats.

Se calcula en 60 el nombre de morts y ferits.

Informació sobre'l projecte d'associacions

(CONFERENCIA TELEFONICA)

Madrid, 7, 10'40 nit.

Ab extraordinaria concorrencia, en la que hi figuraven les personalitats més sortints dels centres católichs, ha continuat aviy l'informació pública sobre'l projecte de llei d'associacions.

Fou el primer informant el senyor MENDIZABAL, catedràtich de la Universitat de Saragossa, el qual, després de pronunciar un calurós alegat en defensa de les ordres religioses, va fer entrega a la comissió de nombrosos plechs, contenint més de 5.000 firmes de católichs de Saragossa y Huelva, protestant contra la presentació del projecte.

El succeí en l'us de la paraula el senyor CHAVES, que encaminà la seva disertació a demostrar que'l projecte perjudica als sindicats y associacions agrícoles.

La vigent llei d'associacions, en aquest respecte, té un cert caràcter expansiu que contradiu el projecte, que, d'aprovarse, sense reforma, faría impossible la vida d'aquelles associacions.

A judici del orador, el senyor Canalejas ha oblidat les seves propagandes agràries o no ha advertit l'alcanç de la reforma que projecta pera les associacions y sindicats agrícols y pera'l funcionament de les caixes rurals.

El senyor LAIZEGUI en representació de la Joventut Católica de Barcelona, parla a continuació, negant que'l projecte respongui a cap exigencia social, ni a cap petició de la opinió, encara que aquesta fos equivocada. Lo que la opinió anhela, es que l'acció del Estat atengui a problemes més fondos que aquest de pretendre regular la vida de les associacions religioses, que ja tenen afirmat el seu dret que's pretè desconèixer pel projecte de llei que'ns ocupa. En el Concordat està regulat aquest dret y en ell y res més que en ell, hi haurà que atendres, essent únicament el Papa qui pot llegislar en la materia.

La presentació del projecte sense haver sigut tractat ab Roma, es un agravi pera S. S., del que tot Espanya'n protesta.

Combat especialment l'article segón, que es contrari — diu — a la Constitució. Imposar que l'associació religiosa hagi de tenir per lo menys 12 individuus, es una limitació arbitraria que nega la igualtat davant la llei. Se donarà el cas que, constituida una associació religiosa per 14 individuus, quedi reduida a 11 per mort o separació dels restants. ¿Es que allavors se tindrà de disoldre?

El projecte coarta la llibertat de la dòna. Als menors no se'ls deu negar el dret d'associarse, com prescriu el projecte; y es que lo que's preté es perseguir als católichs.

El projecte ataca el dret de propietat, ab la brutal y inconcebible imposició d'obligar a les congregacions religioses a liquidar els seus bens en un plaç de sis mesos, com aixímateix es retrógade reduir el dret dels extrangers, com si estessim en temps barbres.

Ha acabat insistint en ses primeres afirmacions respecte a la presentació del projecte y ha aludit al estat de nostres relacions ab França, en que'l senyor Canalejas ve a pertorbar la conciencia del país. El projecte restarà a les institucions simpatía per la dreta, sense satisfer el sectarisme de les esquerres, ab lo que haurà fracassat en sos mesquins móvils polítichs.

Al concedirse després la paraula al senyor PARELLADA se produeix un moviment d'espectació en l'auditori y en els senyors de la comissió.

Diu que en nom de les Juntes Diocesanes de Barcelona, Urgell, Vich y Solsona, vó davant de la comissió a cumplir un dever de ciutadanía per un fi tim convenciment de sa conciencia.

Afirma que es contrari al projecte y a sa significació; però confesa honradament que es menys radical que'l presentat pel senyor Dávila. Hi hà fins quelcom acceptable, com es la exclusió que fa de la llei de reunions públiques dels actes religiosos.

Això no obstant, en el projecte hi hà molt de dolent; però encara que fos bó y favorís a les ordres religioses, protestariem igualment y ab idèntica energía, perque en sí porta un pecat original, per no haver sigut consultat ab S. S., car viola el Concordat. Aquesta es la primera excepció perentoria que presentem.

L'Estat aprofita l'administració dels bens de la Iglesia; una del drets de presentació dels bisbes, y després, quan se tracta de regular el dret dels religiosos, oblida que es materia concordataria, d'ordre internacional; y això no es una afirmació nova, sinó d'un dels quefes lliberals, el senyor Moret, que aixís ho reconegué en una discusió haguda en aquest Congrés.

El projecte es hipócrita. En son preàmbul se diu «no's vol ni's pot impedir l'associació pera'ls alts fins del esperit» y no obstant la volta de tals prevencions y de tan sospitoses reglamentacions que fa sa vida impossible, que es de lo que's tracta, segons persona tan íntimament lligada al autor del projecte com el senyor Morote, que afirmava en un periódich de Lisboa, que'l projecte es profondament anticlerical y que tots els lliurepensadors deurien apoyarlo.

Les enormitats jurídiques que aquest conté no les demanda la opinió; això es una falacia, però es que encara que les demanés, un governant honrat no pot constituirse en servidor d'extravius passionals, sinó son intérprete de la justicia y del bé.

Cita, en apoyo de la seva afirmació, de que la opinió no està en contra de les ordres religioses, el fet de que'ls seus colegis se veuen concorreguditssims fins per fills de coneguts anticlericals. A Barcelona, un lerrouxista molt significat envía sos fills al colegi d'un institut religiós.

Per la premura del temps, no dona lectura a estadístiques pera demostrar que Espanya es, entre tots els pasos civilisats, el que menys religiosos té.

Passa tot seguit a examinar alguns extrems de la llei pera afirmar que es absurde que's vulgui midar ab el mateix raser a una societat de ball que a una comunitat. Allò es accidental, es un fi migrat; una comunitat de religiosos espera sos individuus la seva llar, la seva vida, la seva familia, y será en vá que vos empenyèu que es una creació de la llei.

Com he fet abans, no als meus mestres, sinó als vostres polítichs ho d'apellar. El senyor Abarzuza (y en el «Diario de Sesiones» consta), afirmava que l'associació religiosa no es la creació de la llei; y el senyor Romero Girón, en altre solemne debat, explicava com no son meres associacions les religioses, y finalment el senyor Moret, no una, cent vegades, ha dit que les disposicions de la llei d'associacions no son aplicables a certes formes y actes de les comunitats religioses.

En aquest punt, el ridícol s'enseny reix del projecte. Si arribés a prosperar se donaría'l cas de que a l'hora del refectori, cada dia el prior o l'abat, tindría que comunicarho al governador, y quan, per exemple, a n'aquesta hora, se quedés a la casa un individuu forasté que estigués de pas en la comunitat, allavors se tractaría ja d'una reunió pública y com si's tractés d'un miting, el governador tindría dret a enviar un delegat.

El projecte, com han dit els bisbes ab sa autoritat y sa sabiduría, es tiránich ressucita el sectarisme pagá. En mans del governador civil queda la vida religiosa de la provincia: per lo més mínim per l'incumpliment de la més lleu de les disposicions del projecte, s'aplicaràn penes draconianes y sempre sorgeix amenaçant la disolució, com si aquest fos el fi que's persegueix.

Cita paraules de don Alfons González que no sentim, a qui l'orador suposa mort.

El president li objecta que l'ex-ministre de la Governació viu encara y el senyor Parellada replica: — «Ho celebro; aixís tindrà temps d'arrepentirse».

Segueix dient que la disposició tranzitoria es senzillament infame. Jo — afegeix — veig ab extranyesa que segons ella una llei pot anular drets llegítimament adquirits.

Vosaltres, en vostres soflames, dieu que'l vot d'obediencia que presten els religiosos es humiliant. Pera quan anèu a votar això, jo recordaré que en Bismark deya que era més humil professar en un partit polítich y cedir a les imposicions dels seus quefes.

Combat després, desde'l punt de vista jurídich, les disposicions del projecte sobre béns, en cas de disolució, que al seu judici constitueixen la resurrecció en nostra llegislació de les lleys de confiscació. Lo que's refereix a les persones interposades, está segur que a poch que fixin l'atenció'ls jurisconsults que de la comissió formen part, s'apressuraràn a reformarla.

El projecte es anti-espanyol. D'aprovarse determinarà una emigració d'hores.

Ha coincidit ab els demés oradors en la generalitat dels drets que's fan al projecte parant l'atenció sobre tot, en les immorals consequències que s'han de derivar de la revocabilitat del vot pera l'ordre social.

Acaba dient: En representació de la Junta Diocesana d'Acció Católica de Barcelona, Vich, Solsona y Urgell, prego a la comissió que en son dictamen se serveixi: Primer, declarar que no procedeix adoptar cap resolució relativa al regisme, funcionament y condició jurídica de les ordres religioses sense previ acort del Govern y la Santa Seu y que entretant les congregacions religioses degudament aprovades per la Iglesia tenen la plena capacitat jurídica reconeguda en el paragraf primer del article 38 del Códich Civil; Segón, eliminar del projecte el paragraf segón del article tercer, les frases del vuné que fan referencia a un registre especial d'associacions religioses del ministeri de Gracia y Justicia, el paragraf últim del 12, el 24 y el paragraf segón del 29; y Tercer, modificar la disposició adicional del esmentat projecte declarant exceptuades de les seves disposicions totes les associacions religioses.

MES TELEGRAMES Y TELEFONEMES

DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(CONFERENCIA TELEFONICA)

La «Gaceta»

Madrid, 7, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Decrets de Gracia y Justicia y Marina firmats ahir.

Trasladant testimoni de la sentencia dictada per la sala de lo Contenciós-administratiu del Suprem en el plet entaulat entre la Societat Espanyola de Construccions Navals, demandant, y l'Administració general del Estat, demandada.

Fixant, per ara, en 100 pessetes la cantitat màxima pera tota operació de giro postal.

Aprovant la nota de distribució de 15.785 pessetes pera'ls gastos d'entretenimient y conservació del material sanitari d'estacions de ports.

Aprovant el reglament pera'l regisme del Consell superior de Foment.

Circular de Guerra anunciant la provisió de vuit places d'obrers avençats en el material d'enginyers.

Circular resolent consultes respecte a la forma d'habilitar locals destinats al período de descans del bestiar procedent de nacions o comarques en que existeixi la glosopeda.

Anunciant haver sigut declarada oficialment la presencia de casos de còlera a Graf, districte consular de Trieste.

Declarant deserta la càtedra d'àrabe vulgar de la Escola de Comerç de Palma.

Lo dels ministeris

Se deya a última hora de la nit que probablement el senyor Barroso continuarà en el ministeri de Gracia y Justicia y que del de Governació s'encarregarà, durant algun temps, el senyor Canalejas, perque la implantació de la llei suprimint els consums requereix un cuidado tan gran que ningú millor que'l senyor Canalejas podrà realisarlo desde el ministeri de la Governació.

El Jutjat del districte de la Universitat ha dictat contra 31 detinguts pels successos dels paletes, del divendres, aute de processament y presó, devent prestar fiança individual de 2.000 pessetes els que vulguin quedar en llibertat provisional.

Senador per dret propi

La vacant que deixa en el Senat la mort del senyor López Dòriga, será ocupada pel duch de Tamames, que té aprovada la seva aptitut legal y es el primer dels aspirants al càrrech de senador per dret propi.

Zona neutral y admissions temporals

Madrid, 7, 2 tarda.

El ministre d'Hisenda ha manifestat que prepara dos projectes, un sobre zona neutral y altre sobre admisions temporals pera la fabricació d'estampats.

Abdós projectes son gestionats pel senyor Sedó.

La vaga de paletes

Els obrers paletes no tenen ja fondos pera aquesta setmana.

Sols compten ab les 32.000 ptes. donades pel duch de Tovar.

La qüestió de Canaries

El senyor Canalejas, al rebre avuy als periodistes, ha manifestat que ahir va conferenciar ab el president de la Diputació provincail y alcalde de Tenerife, notificantlos el propósit del Govern d'aprovar, abans que comensin les vacacions parlamentaries, el projecte de llei sobre divisió de Canaries.

Avuy continuarà les seves gestions pera veure si s'arriba a un acort entre'ls diversos elements interessats en aquest assumpte, al objecte d'activar la discusió.

El governador de Canarias ha escrit al senyor Canalejas dientli que a qüitansa es necessari una solució abans del estiu.

Es clar—deya el senyor Canalejas—que no m'indica en quin sentit, encara que les simpaties del general Eulate están per la unitat.

De totes maneres crech que no trigarem en arribar a un acort.

Lo que no admetré será la obstrucció; devant d'ella, no tranzigiré.

No espero que's produeixi, però, cas d'arribarhi algún element, ens passarem tot el temps que sia precis en el Parlament pera aprovar el projecte.

L'estiu no's passa malament a Madrid.

Ab 70 diputats y 40 senadors ne tindrem prou pera'l debat.

Además, tots els diputats y senadors que s'absenten de Madrid me deixaràn sos senyes, per si fos necessari cridarlos pera una votació definitiva.

La llista dels que hagin de cridarse aquí la tinch ja feta.

Aquesta tarda'ns entrevistarem novament el senyor Merino, president de la comissió, y jo.

Si, com espero, arribem a un acort, el dictamen de la comissió no's llegirà abans de quatre o cinch dies, però si no hi hà acort el projecte quedarà dictaminat demà matex.

A la sanció

Demà anirà la Mesa del Congrés al Palau a sotmetre algunes lleys a la sanció del Rey y passat demà ho farà la Mesa del Senat.

Notes de les vagues

El president del Consell, llegint la convocatoria pera'l miting dels obrers ferroviaris, que se celebrará el divendres a la nit, al Teatre Barbieri, calificava d'inexactes alguns dels extrems que en ella's contenen.

Diu la convocatoria que'l miting es pera protestar de l'infamia capitalista y de la passivitat del Govern en la vaga de Bilbao.

Aquesta, com la de Jeréz, continúa en el mateix estat.

De Bilbao ha rebut el senyor Canalejas un telegrama demanant la llibertat d'unes dònes que foren detingudes per exercir coaccions.

El president ha manifestat que'l Govern no pot intervenir en aquest assumpte, per trobarse baix l'acció dels tribunals de justicia.

El vinent Congrés agrícol de la F. C-B.

Ibissa, 7, 3'30 tarda.

L'Ajuntament, en sessió d'avuy, ha acordat demanar la celebració a n'aquesta illa del vinent Congrés de la Federació agrícola Catalana Balear. — Medina.

Una interpelació

Madrid, 7, 4'15 tarda.

El dissapte s'esplanarà en el Senat la interpelació del senyor Parres sobre l'industrialisme de les associacions religioses.

Hi intervindrà el bisbe de Jaca y en nom del Govern contestarà al interpelant el senyor Canalejas.

El Centenari

Comentant les incidencies del debat d'ahir en el Congrés sobre crèdits extraordinaris pera commemorar centenaris de fets gloriosos de la Historia d'Espanya, deya'l senyor Canalejas que'ls conservadors s'oposaren ahir al crèdit però demanaven al mateix temps diner pera centenaris en ses provincies.

Tinch fins a dotze peticions de centenaris; tots volen de 50.000 ptes. endevant.

Fins en Barroso m'ha dit que l'any 12 se cumpleix el centenari d'un dels fets més gloriosos del Gran Capità y va a demanarme diner pera'l centenari a Córdoba.

De medalles ne tinch també gran demanadissa; a les 12 acordades hi hà que afegirnhi 12 que se m'han solicitat.

Será necessari un dinerat pera atendre a tant gasto.

Per això jo en el dictamen que ahir va començar a discutirse en el Congrés he senyalat la xifra de 200.000 ptes.

Mort den Fernàndez Shaw

En una finca del Pardo ha mort aquest matí el poeta Carles Fernández Shaw, a conseqüencia de la cantitat de sublimat corrosiu que dies passats va ingerir, equivocadament, segons diu la seva familia.

En Saw havía anat al Pardo per indicació dels facultatius pera buscar la convalescencia a un fort atach de neurastenía que patía.

No se sab si'l cadavre será traslat dat a Madrid.

Arribada

En l'exprés de Barcelona han arribat els senyors Parellada, Borrell y Saez.

Han sigut rebuts per la comissió de la Junta Central d'Acció Católica y Defensa Social.

En l'automòvil del marqués de Comillas s'han trasladat al hotel.

El senyor Parellada informarà aquesta tarda devant la comissió del projecte d'associacions.

Demà ho faràn els senyor Borrell y Saez.

D'Instrucció

El ministre de Instrucció pública no ha assistit avuy al seu despatx oficial, ab motiu de la mort de sa filla.

Pel domicili del senyor Gimeno han desfilat tot el Govern y molts amichs particulars y polítichs, pera donarli el pésam.

El ministre de Instrucció pública té en estudi un projecte relatiu a la ensenyança, que es fácil presenti a les Corts en la present llegislatura, abans de les vacacions.

El sub-sol de Madrid

Avuy s'ha reunit, en el ministeri de Foment, baix la presidencia del senyor Gasset, la junta nomenada pera tractar del sanejament del sub-sol de Madrid.

Els reunits han acordat nomenar una ponencia que dictaminarà en el plaç de 14 dies, a comptar de la data de avuy.

Projectes importants

Madrid, 7, 5'15 tarda.

Els projectes del ministre de Hisenda a que abans ens hem referit y que demà probablement presentarà a les Corts, son: un referent al establiment de dipósits francs y altre ampliant la llei de admisions temporals, que s'aplicarà a les agrupacions de industrials que's constituexin ab responsabilitat solidaria, sempre y quan se obliguin a continuar exportant igual cantitat d'articles similars nacionals que en l'actualidad exporten.

Han gestionat aquests assumptes el president del Foment del Treball Nacional, senyor Sedó, el del Circol Mercantil, senyor Grau, y el secretari del Institut de Sant Isidre, senyor Maspons.

El senyor Rodrigañez ha demanat al senyor Sedó els estudis fets pera que pugui encarregarse a les Diputacions provincials capactiades la confecció del catastre.

L'exportació de vins

Madrid, 8, 12'30 matinada.

A la tarda s'ha celebrat en la secció sèptima del Congrés una importantreunió de diputats interessats en la producció y exportació vitícola, ab els individuus de la Cambra de Comers de Cette que's troben a Madrid, a fi d'acordar les gestions que deuen practicar pera conseguir que desaparexin les trabes que's posen als vins espanyols a sa entrada a Fransa.

Després d'amplia deliberació, en la que han près part la majoría dels concurrents, s'ha acordat invitar al ministre d'Estat pera exposarli els desitjos dels exportadors, que's concreten a conseguir del Govern francès que's determini la condició dels vins espanyols, pera ser considerats com espanyols; que un cop analisat un vi per la Duana francesa, se consideri com nacionalisat y no sigui objecte de persecució y que's dicti un procediment únich pera l'anàlisis.

Els bladers

Varis diputats castellans s'ocupen ab gran activitat en els treballs referents a la reforma aranzelaría relativa als blats y cereals.

Incomptabilitat

En vista de que ab la mort del senyor Torre Murillo, els regidors republicans de Madrid han quedat en minoría, presentaràn en la sessió próxima una moció pera que cessi en la seva representació'l regidor senyor Aragón, per haver sigut nomenat jutge d'instrucció de l'Escorial (Avila), perque incorreix en el cas d'incompatibilitat que marca l'article 43 de la llei municipal.

Cooperativa

S'ha formut una societat cooperativa de consum que presideix l'ex-ministre senyor Calbetón.

En Fernandez Shaw

L'Ateneu ha tancat les portes en senyal de dol por la mort del senyor Fernández Shaw.

Ha deixat escrits nombrosos obres.

Una d'elles s'estrenarà aviat en el Còmich.

El fill del senyor Shaw ha rebut la noticia de la mort en el moment en que anava a examinarse a la Universitat.

Intent d'agresió

En el vestíbol de la Escola Normal de Madrid ha volgut agredir a una professora una alumna que no ha obtingut en els exàmens la nota que esperava.

La professora ha tingut de fugir en un cotxe, pera lliurarse de les iras de la descontenta alumna.

Els duros sevillans

Tornen a circular els duros sevillans, y lo que es pitjor, en xifra aterradora.

En els centres financiers s'han près les precaucions necessaries.

Concurs d'aviació

Getafe. — L'aviador Tick s'ha elevat a les 6'21 en un excelent vol, y ha donat una volta al aeròdrom.

Després s'ha dirigit cal al «Cerro de los Angeles» a una altura de 500 metres, y ha donat una volta.

A les 6'26 s'ha remontat en Loigorry y a una altura de 300 metres ha donat una volta al aeròdrom dirigintse al «Cerro de los Angeles».

A les set menys 25, s'ha elevat en Lafose, però als dos minuts ha tingut d'aterrissar.

En Loigorry portava un passatger.

Ha descendit desseguida, tornant a elevarse a les vuit menys cinch.

En Tick ha guanyat el premi d'altura.

La vaga de Bilbao

Bilbao. — Ha arribat més guardia civil, sumant la concentració 180 guardies que vigilen la vía férria vascongada.

El Consell d'Administració de la Companyía ha dirigit una circular als empleats recomanantlos que no's deixin guiar per l'actitut dels agitadors.

Els ferroviaris han demanat autorisació pera celebrar un miting demà en el Teatre Romea.

Els carregadors del moll de Baracaldo han escrit al président de la societat de «Altos-Hornos» anunciantli que's declararàn en vaga el día 17 si no s'empleen en els treballs de càrrega y descàrrega de vapors obrers associats, prescindint del personal de la fábrica.

Sinistre marítim

A Bermeo durant una galerna ha volcat la llanxa «San Ignacio» salvantse deu tripulants.

Terratrémol

Tortosa. — Aquest matí a les 11 hores 15 minuts 30 segons s'ha registrat en l'Observatori un lluny a terratrémol de bastanta duració.

El conflicte de Jerez

Jerez de la Frontera. — Continúa el tancament igual que ahir.

La població presenta aspecte tranquil.

Segueixen les patrulles de la guardia civil y seccions del regiment d'Alfons XII recorrent el camp.

Parelles de la guardia civil s'han estacionat en les entrades de la població pera impedir que vinguin forasters.

El "Pelayo"

Cartagena. — Ja aprovisionat de material de guerra, a les cinch de la matinada ha sarpat cap a Cádiz l'acorassat «Pelayo».

Va a bordo el comandant general del Apostader, senyor Bazurreche, que passarà una temporada a San Fernando.

Un estany

Huesca. — Anit arribaren el director del Crèdit Espanyol, el representant de una poderosa societat anglesa y dos enginyers, pera ultimar el projecte del nou estany destinat a regar la zona que comprèn els pobles de Ortilla, Lupines, Gurrea, Alcalá, Almudenas y Tardienta.

Será independent del Canal.

El magne projecte ha despertat interés y entusiasme.

La comissió ha sortit avuy a reconrrer la zona interessada.

"Globe-troter"

Tetuàn. — Ha arribat el doctor italià Sampiceni cobrint el campionat mondial de resistencia de viatge a peu.

Porta caminats 78 mil kilómetres, recorrent casi tot el mon.

Els competidors eren sis que han mort al seu pas per l'Africa.

Avuy marxa a Ceuta.

Vagues solucionades

Madrid, 8, 1'25 matí.

S'ha solucionat la vaga de descarregadors de carbó de Bilbao.

La de paletes de Madrid, es probable que quedi solucionada avuy.

Hn Maura

Ha arribat el senyor Maura.

Agricultura

Federació Agrícola Catalana-Balear

Dimars al matí va celebrar la seva reunió mensual la Federació Agrícola Catalana-Balear, presint don Pere G. Maristany.

Se prengueren els següents acorts:

Felicitar als senyors Viscomte de Eza y Azcárate, per les bases que han redactat pera'l restabliment integre del esperit que informava la Llei de Sindicats de 1906, advertintlos alguns duptes que la lectura de dites bases sugerí a n'alguns dels presents.

Felicitar a la Diputació Provincial de Barcelona pel seu acort encaminat a la formació de la mancomunitat catalana, demanant que'l primer acte de mancomunitat el realisi demanant que s'autorisi a les Diputacions catalanes pera realisar els treballs catastrals. El president oferí trasmetre personalment l'acort al senyor president de la Diputació de Barcelona.

El secretari senyor Pardo donà compte dels treballs realisats pera preparar el XIV Congrés Agrícol que's celebrarà a Girona els dies 16, 17 y 18 del actual, y excità a les societats federades a cooperar al mateix.

El senyor Barnadas va fer una petició respecte al Sindicat de Alella Vinícola, que li sigué concedit.

S'aixecà la sessió a la una de la tarda.

El diumenge pròxim, dia 11, se celebrará un miting de propaganda de la Unió de Viticultors de Catalunya, ab assitencia del senyor Borrell, de la Cambra del Baix Llobregat, y dels senyors Santacana, Llort y Valls y del Consell Comarcal de Martorell, de la Unió.

Seguint el Consell Comarcal de Martorell de la Unió de Viticultors de Catalunya la seva campanya de propaganda, celebrà ahir un miting a Collbató, presidint l'alcalde de dit poble y fent us de la paraula pera explicar la organisació y objecte de la Unió, els senyors Valls, Llort y Santacana, del Consell Comarcal. Regnà gran entusiasme, inscribintse en massa tots els viticultors de dit poble.

Els que tinguin tos

prenguin l'antiga y acreditada Pasta pectoral del Dr. Andreu. Demanis farmacies.

Negociém Valors y Cupons

Ells de E. Mas Sardá, Rbla. Centre, 20.

La festa del Bruch

Ab un temps esplèndit va celebrarse á la tan pintoresca com gloriosa població del Bruch la patriòtica festa de colocar la primera pedra al monument commemoratiu de les batalles sostingudes en aquells afraus pels ardits catalans contra les hosts napoleòniques, pel mes de juny de 1808. Ab aquest motiu s'aplegaren, al lloch que immortalisa la braó dels nostres ascendents, una munió de admiradors de les nostres gestes, que anaren a retre'l tribut de que son mereixedors aquells homes ardits que foren els primers d'Espanya que feren recular les hosts franceses. El carrer de típiques cases estava empaliat ab brots de mates ginesteres y cobert ab draps dels colors nacionals; y, a mida que'ls sometents y les representacions oficials arribaven, entre aquella munió de vehins se mostrava, ab el recort d'aquella diada, la satisfacció de retre homenatge als heròichs defensors del terrer. Perque fa anys que se sent l'anhel de enlairar un monument als que sapigueren mostrar al extranger la incorruptible valentía de la nostra rassa.

L'alcalde senyor Casas, el secretari senyor Sabat, el senyor rector mossen Rivé, y els dels poblats vehins, el cabo del Sometent y els regidors y altres autoritats locals, com totes les persones de significació de la comarca, esperaven les comissions vingudes de Barcelona y d'altres indrets de Catalunya que, en tartanes, llutos y altres vehícols anaven arribant desde les nou a les deu del matí d'ahir, dimars.

Allí hi vegérem el general del cos armat de sometents, senyor Villanueva; el canonge doctor Mas, en representació del senyor bisbe de la diócesis, el senador nostre bon amich senyor Rahola, els representants del Ajuntament de Barcelona senyors Juncosa, Gunyalons, Sans y Cabré y Vallés y Pujals, els diputats provincials senyors Amiguet y Queralt, una comissió del Ajuntament de Manresa presidit per l'alcalde senyor Fius, el senyor Llor del Ajuntament de Esparraguera, el senyor Virgili, diputat provincial per Tarragona; el senyor Puarti del Ajuntament de Lleyda y el diputatt provincial de la mateixa provincia senyor Riu (don Ramón), portant la representació del Ajuntament de Girona el senador senyor Rahola y hayenthi també representacions dels Ajuntaments de Capellades, de Sallent, de Sampedor y de Collbató.

Formada la comitiva a la que precedía la música del batalló de Cassadors de Reus, de guarnició a Manresa, s'encaminá, seguida pels sometents, a una plaça del Bruch del mitg, ahont s'havía montat un artístich altar, y a son enfront en adornada marquesina que servía de tribuna, van pendre seyent els convidats, mentres a l'espay assenyalat pera posar la primera pedra del monument projectat, la gernació que allí s'aplegava ofa devotament la missa, resada pel senyor rector del poble. Acabada aquella, el representant del senyor Bisbe, el canonge Mas, va endreçar una patriòtica alocució als bruquetans, enlairant la significació del monument que anava a construirse, que havía d'ésser aconhortador motiu de recordança dels heroes y d'ensenyança als venidors; enaltint els conceptes de patria y de fé que va alenar a la lluita a n'aquells que sapigueren donar la seva vida, moguts per tan encoratjadors sentiments.

Aplaudiments entusiastes ressonaren al acabar el senyor canonge la seva hemosa peroració.

Tot seguit, el senyor Rahola, president de la comissió erectora del monument, en patriòtiques paraules glosant els colors de la nostra senyera, ab l'armonia roja de la sanch vessada y de les daurades ginesteres, va expressar còm es deguda als braus que allí lluitaren un siglo enrera la reparació de consagrarlos aquell monument que perpetúi les seves proeses, acabant ab un hermós concepte: que no movía a ferlo cap sentiment de rancunia, perque barrejats en la fossa, jeuen el son etern els restes dels que foren enemichs, y mares, fills y esposes ploraren la pèrdua d'éssers volguts, catalans y francesos, y l'odi s'esvaeix pera memorar la germanor de les dissorts.

Forts picaments de mans semblaven portar enllà, fins als penyals del Montserrat, l'entusiasme que va coronar el poètich parlament del senador senyor Rahola.

El secretari del Bruch va llegir un telegrama de la primera autoritat militar de Catalunya y del governador civil de la provincia, adherintse a l'acte y excusant la seva assistencia per causa d'atencions dels seus respectius càrrechs.

La comitiva va procedir a posar la primera pedra, suscrivint tots els presents l'acta, que va colocarse al buit de la mateixa, y després de posarhi una paletada de morter el general sub-inspector dels Sometents, el president de la comissió executiva, el canonge doctor Mas, l'alcalde senyor Casas y altres representants, al peu d'aquell lloch va cantar una absolta pels morts d'aquelles jornades el delegat del senyor Bisbe y la clerecia, revestits ab els ornaments sacerdotals, mentres els individuus del Sometent atronaven l'espay ab seguides fusellades.

Acabada la cerimonia, va servirse al preciós pati de la hermosa finca del senyor Casas un ben disposat àpat, que exquisidament va estar a càrrech del conegut restaurant de la Mallorquina de Barcelona, y al destaparse'l xampany van pronunciarse entusiastes brindis, en els quals hi resplandía la nota patriòtica, incitant als ajuntaments de Catalunya que contribueixin a que pugui enlairarse aviat aquell monument.

Ab xardorosos aplaudiments manifestà la concorrencia'l seu assentiment a les frases dels que usaren de la paraula, distingintse'ls parlaments dels senyors Fius, Llor, Punti, Juncosa, Vallés y Pujals, Riu, Virgili, Casas, Pascual, doctor Mas, y Rahola.

Eren les cinch quan deixàvem els expedicionaris les cases del Bruch, prenent comiat, dels que afalaguen l'intent de que resti perpetual aquell propòsit y no hagi de cercar debades el caminant el lloch ahont van cobrirse de gloria nostres ascendents.

Borsa

Barcelona 7 de juny.

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 % Interior fi de mes....	85'21	85'18	85'20 p
Ac. F-C. N. Esp.ª fi de mes..	95'55	95'50	95'55 p
» Alacant fi mes.....	98'85	98'85	98'90 p
Río la Plata fi próxim	101'80	»	101'50 o
Colons Novbre.-Desembre	87'55	87'30	87'55 d

Premi del or

(Preus de compra)

Alfons	7'53	pts 100
Isabel	10'55	»
Unces y mitjes unces	7'55	»
Quarts d'unça	7'05	»
Octauy 1-16 d'unça	5'55	»
Francha	7'85	»
Lliura	27'11	per Ll.

Sessió de la tarda

BORSA

A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid y places banc. 8 d. v. o'30 % dany.

Londres 90 dies	28'81 d.	
» xech	27'35 p.	
Paris xech	8'10 p.	

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes	85'125	85'05	85'075	85'10
» » stat. s. A	86'50	86'55	»	»
» » » B.	85'75	»	»	»
» » » C	85'60	85'65	»	»
» » » D	85'50	»	»	»
» » » E	85'15	»	»	»
» » » F	86'05	»	»	»
4 % Inst. stat. s. G y H.	86'90	»	»	»
Emp. Mi. maig 1904-4-5				
E y C (4 ½ %) ...	95'	»	95'85	95'75
Emp. Mi. 1906, series A.				
(4 ½ %).....	95'50	95'25	95'50	95'75
Emp. Mi. 1907, serie D (4 ½ %).....	»	»	95'50	95'75
Emp. Mi. Bonos Ref. 1908 (4 ½ %)...	93'	»	92'85	93'15
Emp. Mi. maig 1899 4 ½ (%).....	»	»	95'75	96'25
Emp. Mi. abril 1907 4 1/2 per 100.	94'25	94'85	»	»
Emp. Diput. Provt. (4 ½ %).....	»	»	101'25	101'75
Fr. de Melilla y Xafarines. (6 %)	»	»	106'	107'

Obligacions comptat

Canvi anterior.			QUEDA Diner	QUEDA Paper
97'50	6	Villalba a Seg. (4 %)	97 50	97'75
96'85	»	especials Almansa, Valencia y Tarragona.....	96 65	96'85
98'50	»	Osca, Pr. y altres (4 %)	98 65	98 85
82 75		mines 8, Joan Abadesse	82' 75	83'25
80'75	»	T. B. França (2 ½ %)	80'75	81'
105'	»	M. Z. A. Ariza, s. A (5 %)	105'	105'25
102 25	»	» Serie B (4 ½ % 1 a 150.000	102'25	102'50
96'85	»	Serie C (4 %) 1 a 150.000	97'	97'25
57'50	»	» » Reus R. (2 ½ %)	57'50	57'75
63'75	»	A. V.ª T. no adher. (3 %)	63'75	64'25
79'85	»	» » adherides (3 %)	79'85	80'15
44'75	»	M. Z. O. y Vigo 1910-50	44'75	45'
79'25	»	Id. id. prio. 1, 2 y H (5 %)	»	»
		P. I a 24.000	79 25	79'75
105'		M. C. P., 1.ª y 2.ª. (5 %)	105'	105'50
96' 25		M. a C. P. 3.ª serie (4 %)	96' 25	96'75
		Vasch-Ast., 1.ª hip. (5 %)	»	»
106	»	» 2.ª » (5 %)	106	107'
95'	»	Olot a Girona (4 %)	95'	95'50
96'	C.ª Gral. de Tramvies (4 %)		96'	96'50
97'	C.ª Tranv. S. Andreu. (5 %)		97'	97'50
105'	C.ª Bucsa. d'Elc. (5 %)		105'	105'50
96'75	C.ª Bucsa. d'Elc. (4 %)		96'75	97'25
94'75	C.ª Transatlántica (1 %)		94 75	95'
82'75	Canal d'Urgell		83'	83'50
78'50	Stat. G. d'Algues B.ª (5 %)		79'50	78'
93.50	» » » (4 %)		93'50	94'
100'50	C.ª Gral. Tab. Filip. (4 ½ %)		100'50	101'
103'50	Port de Tarragona.—Serie A.		103'50	104'
98'75	F. d'Obres y Construccions, no hip. (4 ½ per cent)		98 75	99'25
93'	C.ª Cotes. y Auto (5 %)		93'	98'50
98 25	«Siemens Schuckert», Industria Elèctrica		98'25	99'
102'25	Stat. Valenciana d'Electric.		102'25	102'75
92'75	Navegació y Industria		92'75	93'25

Accions fi mes

95'50	F. C. Nort d'Espanya	95'55	95 60
98'50	» Madrid Saragossa y Alacant	98 90	98'95
58'	Ferrocarrils Andalusos	57'95	58'
!	Banch Esp. Isla de Cuba	!	123'

Accions comptat

100'	Penins. Telefons, ord. a 50.000	100'	100'50
148	«La Energia», Llum y calefacció de Sabadell	148'	149'

Borsa de Madrid

Tanca Oficial

Telegrama de les 3'39

4 per 100 interior comptat	84'90
4 per 100 » fi de mes	85'01
Amortisable 5 per 100	101'45
Banch d'Espanya	457'
Arrendataria de Tabacha	930'
Societat General Sucrera—Obligacions	»
» » Acc. preferides	42 50
Francha	107'95
Lliures	»
Banch Espanyol Rio Plata	507'

Darrera hora

Telegrama de les 4 28

4 per 100 Interior fi de mes	85'08

Borsa de París

Telegrama de les 3'16

Acciones Nort d'Espanya	423'
Alacant	438'
Banch Espanyol Rio de la Plata	470'

Cambis de la tarda

De dos quarts de cinch a les cinch

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes	85 12	85'15	85'15 p
Ac. F-C. N. Esp.ª fi de mes	95'85	»	95'85 p
» Alacant fi mes	90 10	98 15	89'15 d

Cambis facilitats pel Banch de Préstams y Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres:

Accions ferro-carril Atchison	119'18
» » Baltimore	111'
» » Chesapeake	37'
» » Union Pacific	151'
» » Missouri Kansas	78'25
» Trust del Acer	87'75

Borsa de Londres

Londres 2

Consolidat anglès 2 1/2 %	86'06
Uruguay 3 1/2 %	78'75
Renda japonesa 4	82'
» russa 5 %	104'25
Venezuela 3 %	60'75
Colombia 3 %	49'25
Sant Salvador 6 %	99'25

Les sessions d'ahir

El matí d'ahir va constituir una novetat la inauguració del «corro» de cotó en el Borsí. S'hauràn fet unes 400 balas. S'ha obert a $ 37'80 y s'ha tancat a $ 37'55, preu per 100 kilos cotó fi de novembre. Cada 25 bales pesen 5,500 kilos que es, per consegüent, 220 kilos per bala. El mínimum de cotisació son 25 bales, que, al cambi de tanca d'aquest dematí, $ 37'55 per 100 kilos, costen $ 2,065'250.

Aquesta petita y càndida informació la poso, naturalment, pera'l curiós que ignori a què correspòn el nou cambi que veurà en les nostres taulas, y es clar que no per l'inteligent en el negoci de cotó que podría ensenyarme o descubrirme a mí tantes y tantes coses com ab el negoci's relacionen.

Tanca l'Interior a 85'20 paper, els Norts a 95'55 p., els Alacants a 98'90 paper, les Plates a 101'80 op. y les Cubes a 123 op.

De la tanca de dimars a les cinch a n'aquesta's pert 0'02 d'Interior, no's varía de Norts y se millora 0'10 d'Alacants.

= A la TARDA d'ahir, abans d'obrir, m'entero que al Banch s'han fet Plates a 508 y 507 y Interior a 85'10, 07, 05, 02 y 85 enters. De Borsa, després, se'ns envía: Plates 506 y 507 y Interior 85'02, 06, 08, 11, 07, 05, 85'00, 85'02 y 05.

Obre aquí l'Interior a 85'08, fa 10, cau a 06, puja a 12, cau a 05, torna a 12 y tanca a 85'10 paper.

París envía: Exterior 97'25 y 97'32. Norts 420 y 422. Alacants 436, 435 y 437.

S'obre aquí de Norts a 95'45, se cau a 25, se puja a 60 y se tanca a 95'55 d. D'Alacants s'obre a 98'80, se cau la 65, y se millora fins a 98'95, tancanthi ab paper.

Se cotisen de tanca: Andalusos a 58, Plates a 101'50, Cuba a 123, y Cotó Novembre a 37'60 durus per cent kilos.

Municipi, comptat, 95'25.

Reforma: 93.

De les demés obligacions s'opera: Segovies 97'62, Almansas 96'75 a 97, Nort Osca 96'62, Sant Joan 82'75 a 83, Alacans B. 102'25, C. 97, Almanses no adherides 63'75, adherides 80, Olot a Girona 95'50, Urgell 83, «Ensanche» y Sanejament Cartagena 40, y Port Circulació 1909 106'50.

Accions, comptat, per cent valor: Preferents Peninsular Telèfons 100, Hulera 138 y La Energía de Sabadell 148.

Franchs 8'10. Lliures 27'30 a 27'36. Resten 27'35.

= Tocada campana a Borsa va anar venint de Madrid: 85'02, 06 y 08 ab 84'90 comptat. Plates 507.

= A les cinch tanca el Borsí: Interior 85'15 p., Norts 95'85 d., Alacants 99'15 d., y Cotó Novembre 37'55 operacions.

De la tanca del matí a n'aquesta se pert 0'05 de Interior, se millora 0'30 de Norts, 0'25 de Alacants y de Cotó Novembre se fà lo mateix.

Coneixem de Madrid Plates 507 y darrer de Renda 85'08.

París tanca: Exterior 97'55, Norts 423, Alacants 438, Andalusos 268 y Plates 470.

Es 0'05 més d'Exterior, 2 franchs més de Norts, 1 de Alacants, 1 de Andalusos y 1 menys de Plates.

La paritat ab franchs a 8 demostra que estem 0'30 sota cambis de Nort, 0'42 sota d'Alacants, 0'12 sobre de Andalusos que han tancat a Borsa a 58 y a cambi de Plates, que han tancat a Borsa a 101'50.

Cuba tanca a París a 561, 5 franchs menys que ahir.

De lo restant de París no havía arribat tanca.

Rebley.

Sport

S'ha rebut a l'«Hispano-Suiza», el següent telegrama:

«Secretario particular de S. M. el Rey á Damián Mateu, presidente de «La Hispano-Suiza»:

»S. M. el Rey ha agradecido sinceramente gratas noticias que le envían, enterándose con especial complacencia de los nuevos éxitos y triunfo de «La Hispano-Suiza». Nuestro Augusto Soberano se ha dignado ordenarme transmita á Vdes. en su real nombre su más entusiasta enhorabuena.

»Día 4 junio, á las nueve de la noche.»

Dinàmica atmosférica

El temps pera avuy a l'Europa central y meridional.

Ans d'ahir les ruixades foren generals desde Galicia, però solament a la vessant occeànica.

Ahir solament actuava una cinta de núvols desde les regions centrals espanyoles fins a Mallorca, y un'altra a Galicia, emprò ab poch valor dinàmich per la pluja.

Avuy el temps serà clar en tota la Europa occidental quedant solament una línia tormentosa en l'Atlàntich, fins a les costes d'Andalusía occidental, ahont se mantindrà l'estat tormentós sense penetrar dintre d'Espanya.

La vall barométrica iniciada al extrem nort del continent, avuy s'enfonzarà dominant l'estat plujós tota la Russia y una gran part del Bàltich, Prusia y Austria, començant un nou regisme meteorològich.

D. PUIG

Espectacles

Teatre Principal
EL GRAN RAYMOND
Rey universal dels misteris
Debutará el 10, de juny, donant molt poques funcions.

TEATRE DE NOVETATS. — Companyia dramática.
María Guerrero
Ferràn Díaz de Mendoza
Dissapte, 10 de juny, a les nou de la nit, inauguració de la temporada.
ESTRENA
del drama en quatre actes y en vers de don Eduart Marquina
En Flandes se ha puesto el Sol
Se despatxa a comptaduría.

ELDORADO. — Teatre de Catalunya. — Avuy, dijous, a les nou en punt.
Despedida de la companyia Marián de Larra - Artur La Riva
ab la preciosa comedia de politxinet-les en dos actes, de Jacinto Benavente, Los intereses creados» y la graciosa comedia en dos actes, «Matrimonio civil».

TEATRE NOU. — Avuy, dijous. Tarda, a les quatre. Senzilla, 10 céntims. Primer: «Medianeros floridos». — Según: «L'Espanta», per Salut Rodriguez, Santpere y Viñas. — A les cinch. Doble, 20 céntims. Primer: «La loca fortuna». — Según: Exit veritable. «La caricatura del general». — Nit, a un quart de deu. Sencera. Entrada, 30 cénts. Primer: «Huelga de criadas». — Según: El precios sainet «Caza mayor ó El Gallinero», de López Silva. — Tercer: Exit indiscutible. «La caricatura del general». — Demá, 9, estrena del vaudeville lírich «El ensayo de la opereta». — La setmana entrant, «Gente menuda».

GRAN TEATRE ESPANYOL
RICART CALVO
Avuy, dijous, de Moda, el drama «Gran Galeoto» y lectura de poesies per R. Calvo. — Dissapte: «En el seno de la muerte».
Se despatxa a Comptaduría.

TEATRE PRAT CATALÁ. — Plaça Lesseps (Josephets). — Temporada d'istiu. Próximament reobertura d'aquest fresch y elegant local, únich a Barcelona que reuneix totes les comoditats desitjables en l'estació d'istiu. Oportunament se publicará l'espectacle que funcionará.

TEATRE IMPERI
(Diputació entre Rambla de Catalunya y Balm
GRANS SESSIONS DE CINE Y VARIETÉS
Director: Francisco Rius Juliá. — Tarda, a l cinch. Nit, a dos quarts de deu.

Diorama. Avuy, programa monstr Grans estrenes. — Venda y lloguer de pelícol

SALA MERCÈ
Noves varietats a les grutes. — Gran programa «Lluita japonesa»; «Casament pel cine»; «Actualitats núm. 33»; «Carreres d'automóvils Copa Barcelona», y altres.

Poliorama
9, RAMBLA ESTUDIS, 9
Avuy, dijous, dia de Moda
Espléndides sessions de Cine y Varietés
4 hermoses atraccions, 4
2.500 metres de novíssimes pelícoles, 2,500
Caricaturistes rápits — El violí humá
Les Arafel (debut) — Charles Lamas
Acróbates ciclistes — Actor parodista origin
Tom Lyntons — Dorix
A petició de distingit y nombrós públich q acudeix a n'aquest elegant saló, ha sigut perlo gat per tres únichs dies el celebrat actor DORI — Selectes audicions musicals pel renomen quintet.
Diaries estrenes
PROXIMS SENSACIONALS DEBUTS

IDEAL - CINE
603 - CORTS CATALANES - 607
(entre Passeig Gracia y Rbla. Catalunya)
Cada sessió's desinfecta y perfuma la sala. Diariament més de 2.500 metres d'hermoses pelícoles y 2 o 3 d'estrena de les més famoses marques.
Avuy, dijous infantil
ab programa d'assumptes infantils, repartintse gratis números que tenen opció al regal (per sorteig) d'una hermosa joguina.

Gran Cine GLORIA
Concell de Cent, 365 (entre Bruch y Girona)
DIARIAMENT quatre cambis de pelícoles. Seccions de 4 y 1/2 a 8 tarda y de 9 y 1/2 a 12 nit. Diumenges y dies de festa, Vermouth de 11 a 1. — Preferencia, 0'25; general, 0'15.

Jardins del Sportsmen's Par
Salò de Sant Joan.
Totes les nits, Cine y atraccions de primer ord al aire lliure.
Esmerat servey de café. — Sport. — Tir agregat Tir Nacional. — Viatges en aeroplá. — Skating Rin El trapezi Fi de siglo y altres diversions.
Entrada de lliure circulació, 10 céntims.
Dies festius a la tarda brillants audicions sardanes.

SATURNO PARQUE
PLAÇA D'ARMES DEL PARCH
Telèfon 2,160
Els Urals, Montanyes russes, Water chut, Patí gle XX, Carroussel electro-circular. Aparell diversions marítimes. Tir automátich nort-am rica. *El Cabaret du Néant.* Café Hig-Life ab b classe de begudes, servey esmerat. — Tots els di tarda y nit, grans concerts per les bandes de giments de Alcántara y Vergara. — L'entrada pri cipal pel Passeig de la Duana.
Entrada de passeig 10 céntims
Pera informació y datos dirigirse al Sr. J. D wan, Director general.
Palau Municipal de Belles Arts
VI Exposició Internacional d'A
Avuy, a dos quarts de cinch. — Gran concert per Banda Municipal dirigida pel mestre senyor C sañe, en honor de la Secció Anglesa.
Entrada, UNA PESSETA
Tiquets de Cooperador a les taquilles del Palau.

Lloguers

Según pis gran y clar, a propósit pera taller o petita industria: té aigua y gas. Carrer Tallers, núm. 58.

Local ab forga de vapor, molt clar y al peu del tranvía. Fábrica «La Granotas», Pere IV, número 258.

Aiguafreda "LA LLOBETA" ab abundant y rica aigua viva, al costat de frondós bosch, se lloguen cases-torres amoblades. Rahó: Diputació, núm. 325.

Magatzem y pis primer pera llogar. — Riera de Sant Miquel, número 24, prop del carrer Major de Gracia.

Anuncis

La Forsa y la Salut

A tots els malalts, a tots els convalescents y a tots els débils, el
VI DE BAYARD
PEPTONA FOSFATADA
els donará ab seguretat la **Forsa** y la **Salut**.—Dipósit en totes les farmácies.—**Collin & C.ª**—Paris.

MONTURES
Gold-Filled
(OR-REPLÉ)

PERA LENTES Y ULLERES
Son garantisades per deu anys y aquesta és la única casa a Espanya que les ven.
Gold-Filled (or-replé) és un tub d'or macisat ab placa alemanya, per lo que resulta sumament fort, inalterable, y dura más que l'or macis.
Valen desde 5 pessetes y se'n poden veure más de 200 models, a
LA ÓPTICA MEDICAL
Fabricació de cristalls y montures de totes classes, segons prescripció dels senyors oculistes. Venda económica de binocles **prismáticos** y altres classes, sempre dels más avensats sistemes, y tot lo que a la óptica se refereix.
Boquería, 22, cantó Raurich

Representant: JERONI PICART
Carrer Verge del Pilar, núm. 8, Barcelona

Préstams

DINER DIRECTE Y SENSE COMISSIÓ A BAIX INTERESSEN 1.ª Y 2.ª HIPOTEQUES, INDIVISOS Y USDEFRUITS.
PELAYO, 22, Entr. 1.ª DE 10 A 1.

Diner a propietaris
en lletra o hipoteca. Ataulf, 1, pral; de 2 a 6

Vendes

Terrenys a la carretera de Mataró baratos y lliures de censos. Se venen en junt o per solars. Casa Hostench. Passatge d'Escudellers, número 3, principal.

Gran finca tot regadiu
al Llobregat, a 45 minuts de Barcelona, tot una gleba. Unes 41 hectàries igual a 90 mojades. Se ven. Informará el mateix propietari. Casa Hostench. Passatge d'Escudellers, número 3, principal.

Automóvil Panhard 95 H. P., dues carroceries Betlis, quatre fanals. Se ven. Rahó: Lauria, 10; despatx de 9 1/2 a 11 1/2 y de 5 a 6 1/2.

Urgeix la venda d'una casa situada prop de la Rambla del Centre; superficie metres 343 (9.000 pams). preu 16.000 duros. Rahó: A. Castells. Portaferrissa, 18, entresol, quarta. De 11 a 1 y de 6 a 7.

Traspassos

Metge. Traspassa clientela poble d'aquesta provincia. J. Balló, Ronda de Sant Antoni, 57, primer, segona. De 1 a 3 y de 8 a 10 de la nit.

Compres

Alhajes or, plata, pinti, monedes, y dentadures se pagnen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga, Joseph Nuñez.

Serveys de la Companyía Trasatlántica

LINIA DE NOVA-YORK, CUBA Y MEXICH
El dia 25 de juny, sortirá de Barcelona, el 28 de Málaga y el 30 de Cádiz, el vapor
Manuel Calvo
directament pera Nova York, Habana, Veracruz y Puerto Méjico.

LINIA DE VENEZUELA-COLOMBIA
El dia 10 de juny, sortirá de Barcelona, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga y el 15 de Cádiz, el vapor
Montserrat
directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Puerto Plata (facultativa), Habana, Puerto Limón y Colón, d'ahont surten els vapors el 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, etc. S'admet passatge y càrrega pera Veracruz y Tampico ab trasbord a l'Habana. Combinació ab el ferrocarril de Panamá ab les Companyías de navegació del Pacífich, pera quins ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. També carrega pera Maracaibo y Coro ab trasbord a Curaçao y pera Cumaná, Carúpano y Trinidad ab trasbord a Puerto Cabello.

LINIA DE FILIPINAS
El dia 21 de juny, sortirá de Barcelona, havent fet escales intermitjes, el vapor
Isla de Panay
directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore, Iloilo y Manila, servint per trasbord als ports de la Costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, Xina, Japó y Australia.

LINIA DE BUENOS AIRES
El dia 3 de juny, sortirá de Barcelona, el 5 de Málaga y el 7 de Cádiz, el vapor
Leon XIII
directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

LINIA DE CANARIAS, FERNANDO POO
El dia 2 de juny, sortirá de Barcelona, y el 3 de Valencia, el 4 d'Alacant y el 7 de Cádiz, el vapor
C. de Cádiz
ab escales a Valencia y Alacant, el 7 de Cádiz, directament pera Tánger, Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, demés escales intermitjes y Fernando Póo.
Regrés de Fernando Póo el dia 2, fent les escales de Canarias y de la Península indicades al viatge d'anada.
Aquests vapors admeten càrrega en les condicions más favorables y passatgers als quins la Companyía dona allotjament molt cómodo y tracte esmerat, com ho ha acreditat en son dilatat servey. Rebaixes a families. Preus convencionals per camarots de luxe. Rebaixes pera passatgers d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expedeixen passatges pera tots els ports del món, serveys per línies regulars. L'empresa pot assegurar les mercaderies que s'embarquin en sos barcos.
AVISOS IMPORTANTS: Rebaixes en els nòlits d'exportació.—La Companyía fa rebaixes de 30 %, en els nòlits de diferents articles, d'acort ab les vigents disposicions pera'ls serveys de Comunicacions Marítimes.
SERVEYS COMERCIALS. — La secció que d'aquets servey té establerta la Companyía, s'encarrega de treballar a Ultramar els mostruaris que li siguin entregats y de la colocació dels articles, qual venda, com ensaig, desitgin fer els Exportadors.

LINIA DE CUBA Y MEXICH
El dia 17 de juny, sortirá de Bilbao, el 20 de Santander y el 21 de Coruña, el vapor
Reyna M.ª Cristina
directament pera Habana, Veracruz y Tampico. Admet passatge y càrrega pera Costa-firme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia.
Pera aquest servey regeixen rebaixes especials en passatges d'anada y tornada y també preus convencionals pera camarots de luxe.
Agents a Barcelona: Ripol y Companyía. Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.

REGADES BOMBES «SEIRALD» GARANTIDES LES DE MES RENDIMENT ¡LLEUGERES Y SOLIDES NO PODEN ESPATLLARSE ECONOMIA DE FORÇA SOBRE ALTRES SISTEMES 50 per 100 DESPATX DE 10 A 12 Y DE 4 A 6 PELAYO, 22, ENTRESSOL, PRIMERA

VAPORS RIUS Y TORRES
LINIA DEL MARROCH
AB SERVEY FIXO Y REGULAR ENTRE'LS PORTS DE
Barcelona, Valencia, Melilla, Chafarines, Ceuta, Gibraltar Tánger, Larache, Rabat, Casablanca, Mazagán, Safi Mogador.
Sortirá d'aquesta pera dits ports el dia 15 de juny, el vapor espanyol
«GABRIEL RIUS»
son capitá don Tomás Alsina, admetent càrrega y passatgers pera dits ports y els Oran y Argel.
La càrrega deu estar al moll els dies 13 y 14 de juny.
Pera tota classe d'informes, dirigirse als seus agents senyors **Cavanyas y Sala** S. en C.)—Trasplacio número 1.

Patiu perque volèu
USÈU EL
Ungüent Freixinet
(O DEL MIRACLE)
y trobaréu la curació radical y completa del floronco, carbuncle, pústula maligna, parótides, tumors linfatichs, tumors dels pits, panadís, accessos escrófules, tumors sanguinis, lúpies, ferides incises, úlceres, tinya, perellons ulcerats, morenes, herpes, duricles, nius de poll, picades d'animals verinosos, contusions, cops y cremades, reumatisme, feridas de qualsevol classe que siguin, etc., etc., comprovat per l'experiencia desde temps immemorial.
80 anys d'éxit creixent. "Obras son amores". Provèu y us convencerèu
Dipósit a Barcelona: Farmacia Freixinet, Font Sant Miquel, 2, y Gegants, 1. — De venda: Segalá, Rambla de les Flors, 4; a Granollers, farmacia Trullás, y principals d'Espanya y América.

Cura l'mal de S. Pau y demés malalties nervioses. l'Elixir Polibromurat Capdevila
SEGALÁ, Rambla de les Flors, núm. 4, y farmacies.

SALUT — FORSA
IDEAL DE LA MEDICACIÓ RECONSTITUYENT
Reconegut per les mes notables Académies y publicacions médiques
Adoptat pels **Hospitals, Clíniques, Dispensaris y Sanatoris** ANTITUBERCULOSOS del nostre país y extranger, per reunir les excepcionals qualitats d'esser un **potentíssim accelerador de la NODRICIO y Regenerador complet de l'APARELL RESPIRATORI**
"HISTOGÉNICO" PUIG JOFRÉ
:: PREMIAT en la Exposició del Congrés Internacional de la TUBERCULOSIS de 1910
Ab son ús *aumenta rápidament la gana* y el *poder d'assimilació*, desapareixent radicalment la *febre, los y esputs purulents* dels **Tuberculosos**. Es el tractament más eficás en la curació de totes les **afeccions consuntives**, restablint totseguit l'organisme en tots sos estats de *debilitat* ó *agotament general*
Indicacions principals { *Tuberculosis, Anemia, Neurastenia, Linfatisme, Escrófula, Fosfaturia, Paludisme, Convalescencies, etc.*
Obtingut baix les formes SEMPRE INALTERABLES: *emulsió, elixir, granulat*
Frasch: QUATRE PESSETES
VENDA EN TOTES LES FARMACIES, DROGUISTES Y CENTRES D'ESPECIALITATS
Agents exclusius pera Espanya: Srs. J. URIACH y C.ª, Moncada, 20, Barcelona
VIGOR — JOVENTUT

Fábrica de Flors, Corones y Plantes
visitadors necessitats a fora
Antiga Casa. — T. COSTAS. — Palla, 13 y 15, pral.

Diner SENSE INTERES ADELANTAT, se deixa sobre robes, joyes, mobles, géneros y altres objectes. Casa autorisada pel Govern y garantida amb dipósit corresponent.—Hi ha despatx particular Mercaders, 10, pral., próxim Plaça Ang

LA PERMANENTE

Llits 5 pams pera sommiers

4 ½ duros — 4 duros

2 ½ duros — 3 duros

GRAN assortit en taules de noguera pera menjador desde 4 duros, cadires fortes pera menjador a 6 duros dotzena, bufets ab marbre a 10 duros, armaris ab lluna de primera a 22 duros, lavabos ab joch desde 2 duros, sommiers perfeccionats desde 6 pessetes, cadirals ab respatller tapissat desde 18 duros.

7 Plassa Universitat 7

LA PERMANENTE

UNTURA ALONSO OJEA PERA CAVALLS

Es vejigatoria y resolutiva alhora y la más activa y barata de totes les conegudes. No destrueix el pèl, ni deixa la más petita senyal a la pell. Obra a les 2 hores, garantisant sos efectes y activitat.

DEMANIS EN LES PRINCIPALS FARMACIES Y DROGUERIES

Dipósit Central: J. Uriach y C.ª - Moncada, 20. Barcelona

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogía artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

77

La Exposició Internacional

A la memoria den Joaquim Vayreda

En Joaquim Vayreda Vila

Nat a Girona'l 23 de maig de 1843. — Mort a Olot, el 31 d'octubre de 1894.

fixa a les seves teles les resplendors de les nostres montanyes y les nostres valls, de les nostres platges y dels nostres cels. Desde aleshores hem tingut una manera de paisatge propi, que hem anomenat «olotà»; desde aleshores hem tingut una escola paisista, original, autòctona, indígena, com va tenirla França ab Barbizon, com va tenirla Anglaterra ab Suffolkshire, durant la centuria dihuitena, com l'havía tinguda Holanda ab Harlem, al XVII.

Després de tot, no es d'extranyar aquest floreixement de la pintura paisista, sabentse com se sab que entre nosaltres ha estat el paisatge una tradició artística no interrompuda desde les darreries del sigle divuitè. Ni aleshores ni may havem hagut de menester que vingués de Bruseles un Carles Haes pera ensenyarnos a pintar el paisatge, y menys un com el seu, fals, polit, monòton, convencional, exòtich per afegidura, y en el que encara creu l'Academia de Sant Fernando.

L'any 1825 la benefactora Junta de Comerç que tant feya per la cultura de Barcelona, ja instituía la catedra de «perspectiva y paisatge», confiantla a la ilustració de don Pau Giralt. Aquest pintor y son fill don Lluis, la reixent pèrdua del qual encara plorem, varen sostenir en la nostra ciutat la representació de la pintura de paisatge, fins a mitg sigle, que es el moment en que, trigant com trigaven a arribar, aleshores, les corrents del pensament europeu, vàrem sentir els primers sotracks del romanticisme. En la Exposició del any 26 ja constituexen un grupu important els paisatgistes que hi concorren. Al costat den Pau Rigalt y Mayol hi figuren en Rosell, en Farreras («el pagesch de Sant Boy»), en Gabriel Planella, fill, ab «quatre paisos al tremp», en Bonaventura Planella, ab una «Vista de Barcelona desde'l poble d'Esplugues», y Manuel Poll, que guanya medalla de plata per sos paisatges.

Desde allavors el corrent d'aquest genre s'extén y generalisa; y com a comprovant y al matéix temps com a senyal típica d'época, mereixen esmentarse'ls permisos concedits pels capitans generals que, desde'l Comte d'Espanya (any 28) varen anarse succeint a Barcelona, pera que'l professor y els alumnes de «perspectiva y paisatge» poguessin sortir cap als afores a pendre punts de vista y apuntacions del natural (1). Era tan forta la inclinació innata dels nostres artistes de interpretar els aspectes naturals, que fins els pintors d'historia com l'Arrau, en Ferràn, en Fluxench, o'ls de genre com en Vives, en Serra, l'Inglada (pare), no's dispensen, per això, de conreuar el paisatge, ja fós el propiament dit, ja fós com a fons de les figures y composicions. Rès hi hà que dir dels Rigalt, Debergue, els Planella y d'alguns novells de la generació naixenta, que ja formaven un estol de paisatgistes en les exposicions anyals que celebrava a les galeries del convent de Sant Joan l'«Associació d'amichs de les Belles Arts» desde 1847 a 1858. Ni les ensenyances den Milà y den Lorenzale, que en aquells temps ens duyen com una novetat la estètica purista de Overbeck y de Minardi, varen influir en el nostre art sinó d'una manera molt dèbil y passatgera; ni els brillants triomfs

Els pintors de la natura

(Del paisatge acadèmich al olotí)

He parlat per incidencia d'aquell moment de la tongada romàntica en que la corrent del art innovador se bifurca en dúes diferentes direccions; l'una arqueològica, que vol ressuscitar la vida pretèrita ab els seus drames violents y les seves figures llegendaries; l'altra naturalista, que tendeix al estudi de lo coetani, de lo sensible y vivent. Quan l'evocació del passat mitgeval sembla que va a acaparar totes les formes y tots els temes artistich-literaris, ab el seu quadre històrich, el seu drama històrich y la seva novela històrica, comença a sortir sigilosament en els horitzons del romanticisme l'auba d'una literatura bucólica y d'un art ruralista, representat principalment per la pintura del paisatge. Aquexa darrera direcció fou la que va empendre Catalunya, tot al revés de la major part d'Espanya, que va adherirse ab entusiasme al arcaisme heròich.

Catalunya anava entrant de plé en les agitacions fructuoses de la vida moderna y del treball modern, y, curosa de les seves destinacions futures, per rès podía reracagarse, ni girar sistemàticament els ulls enrera, si no volía perdre de vista l'estil del seu pervenir. Ab aquell despertar universal de les antigues nacionalitats, vivament vàrem sentir còm neixía en nosaltres l'amor a les runes venerables, que, ja que'ns parlaven ab eloqüencia de les gestes gloriosos dels passats, vàrem tenir punt en conservar y reparar en lo possible, però sense que may se'ns acudís que semblants exemplars fòssils poguessin servirnos de llevat pera pastar un art de vida que portès imprès el signe de la nostra modernitat. De la literatura y del art indígenes d'aquell temps, no més una part, que sols trobava ressò simpàtich en la devoció antiquaria d'uns quants erudits, va entretenirse ab els cants llagrimatoris de les antigues grandeses. Per sort del nostre país, lo pràctich y utilitari va dominar en la florida del renaixement català, y així com les aspiracions patriòtiques, abans que en aprioristes programes de reivindicació política, varen traduirse en foment del treball y de la riquesa pública, així també els ideals artistichs s'inclinaven més que a altra cosa al descobriment positiu, al coneixement experimental del nostre medi, de la nostra localitat, de la nostra naturalesa. Al amor per la nostra historia, com massa remota, va prevaldre l'amor al terrer, cosa immediata, y aquest amor al terrer pot dirse que informa totes les manifestacions intelectuals de la resurrecció del nostre país. May s'ha pogut aplicar ab més rahó allò de «ut picutra poesis», ja que la lírica s'esforça en inventar un idil·li y una anacreòntica indígenes; la novela's basa en les costums ruralistes y locals, es nodreix el teatre de temes rústechs y de tipus populars, y mentres el folklorista cerca la gent del camp, l'excursionista descobreix y anota, la topografía de les comarques, y el pintor català aconseguits ab la pintura històrica, per en Clavé primerament, més tart per l'unsigne Mercadé, varen poder tòrcer el curs de la nostra evolució artística, que resoltament anava a la conquesta de la natura.

Es veritat que pels resultats obtinguts a la primera meitat del sigle, època d'un endarreriment intelectual del que es difícil poder avuy formar concepte, no podía pas prevèures el magnífich pervenir que havía d'assolir després, la pintura paisista entre nosaltres. La limitada pragmàtica de Valenciennes, les amassades fòrmules del paisatge clàsich-francès, les rancies receptes del academisme borbònich, eren les que dominaven universalment en els llunyans temps de don Pau Rigalt. Per més que devegades se substituissin els monuments o les ruines grech-romanes de Claudi Lorrain o de Joseph Vernet per les ruines o edificacions de la nostra terra, el paisatge conservava sempre aquesta sentor de fals idealisme, que s'obtenía ab la presencia de la reliquia històrica o ab l'arranjament artificiós del escenari. Si el dibuix era mansament correcte, pacientment treballat, el color resultava insignificant y la llum nula en aquells «paisos» penosament construits al taller, ab els seus primers plans obscurs, pesats, betuminosos, y armats, a dreta y a esquerra, a tall de bastidors, de grupus de roques, o be d'arbres de fullatge espès, negrench y retallat.

Al paisatge heròich de l'Academia, va seguir, en els temps de don Lluis Rigalt, el paisatge germànich-suíç de moda, que ben aviat va generalisarse entre nosaltres, mercès als gravats y litografies de Schirmer y Calame. Aleshores va procurarse adaptar el natural aspecte de les nostres comarques a la manera rústega y grandiosa dels Alps altívols, y la nostra pintura va fluctuar durant una temporada entre'l «paisatge històrich y el paisatge pintoresch» com aleshores se deya. Ja érem a la meitat del sigle XIX, que un pintor de la nostra terra, home de grans iniciatives y d'esperit agitador, tira a rodar les tradicionals rutines y les exòtiques imitacions, obrint pel nostre paisatge una era de sinceritat objectiva y de verisme local. La veritat y la naturalesa van ésser els únichs amors d'aquell artista entusiasta, que feya llum al mitg de tanta tenebra, que reemplaçava els tristos betums per guspirejantes policromíes, que, a les ruines d'un Partenon de per riure, prefería les nostres «masies» y els poblets, y que va conceptuar la «montanya de Montjuich» y la «Conca de Tremp» tan dignes d'ésser pintades, com els cimals del Montblanc o'ls camps famosos de Marathon. Del seu viatge als Països Baixos no va importar cap fòrmula de paisatge flamench o holandès; sols va durnos un axioma, que avuy semblaría una insignificancia, y que aleshores deuría fer l'efecte d'una aberració: «que devía pintarse la natura per ella mateixa, segons la manera de veure y de sentir de cada artista». Aquest home, en Martí y Alsina, va ésser el veritable precursor, l'iniciador indiscutible, si no'l creador del paisatge català. (2)

Devía ésser per allà'ls anys 1864 y 65 quan varen començar a manifestarse ab visions ben personals els nostres paisatgistes indígenes. L'Urgell, temperament elegíach, molt limitat en els seus temes, però intens en la seva nota crepuscolar, una de les més originals que ha produides la pintura de la naturalesa; en Vayreda, esperit idílich, variadíssim en ses clares modulacions quasi sempre arcàdiques, impregnades de silenciosa tendresa y de poesía local; en Baldomer Gallofre, fantasista y hàbil prestidigitador, influít més tart pel preciosisme den Fortuny; l'Arnet, fastuós y desordenat en ses altissonants vegetacions; en Berga, anotador pacient de típiques exterioritats...; y al volt d'aquests homes, els més constants en el conreu del paisatge, y els que més han influit en la seva evolució pel número y calitat de llurs deixeples, varen lluir també aleshores l'Amell, en Casals, en Comeleràn, en N. Inglada, en J. Masriera, en Moragas, en Nicolau, en Pahissa, en Pellicer, en Serra, en Tapiró, en Teixidor, en Torrescassana, l'Urgellès, etc., etc.

Però aquell estol de joves paisistes y marinistes, deixeples, quasi tots, den Martí y Alsina, no triga a desferse, a dispersarse, atrets uns pintors per Roma, altres per París, alguns per l'África, tots ab l'afany d'estudiar les diferentes y heterogenies manifestacions en que se subdivideix y complica aleshores l'ideal del art modern. Però'l nucli més important el que ha de persistir en la pintura del terrer a través dels cambis y de les importacions, va a concentrarse primer a Girona, després per los rodalíes de la vila d'Olot, que, desde aleshores, podía considerarse com l'Harlem, el comtat de Suffolk, el Barbizon de la nostra terra. Tant per les seves tradicions d'art, com per la seva campinya pintoresca, cap poble de la montanya com Olot tenía tants títuls pera ésser la casa pairal del paisatge català. A n'aquella hermosa comarca, desde l'any 1870—quan el nom gloriós den Fortuny corría tota l'Europa—varen començar a acudir els pintors bucòlichs del renaixement de Catalunya. Les primaveres flo-

«Matinada», per Joaquim Vayreda, actualment a la Sala Vayreda de l'Exposició

(Propietat del Museu Municipal de Barcelona)

rides den Vayreda, les luctuoses postes de sol del Urgell, les florestes policromes de l'Armet, les característiques escenes den Berga, varen omplir aquell primer cicle de la pintura olotina.

Però, aviat varen venir els homes de la generació actual, que animats per l'exemple dels predecessors, tras adaven a llurs teles els aspectes variadíssims d'aquella espléndida natura'esa, extenent alhora el camp d'estudis per tots els indrets de Catalunya. Ab les seves èglogues y pastorals en Baixeras, ab les seves georgiques visions en Barrau, ab les seves elegies camperoles en Llimona, ab les seves verdejants planuries en Galwey, ab els seus prats de tardor en Domengo, fins ab primerenques notes el propi Rusiñol, han ilustrat la segona etapa del «olotisme», d'aquest «olotisme» que potser ja se'n va a la posta, acorralat per altres moviments del art modern, que inquiet, y per viaranys els més distints, corre a investigar nous aspectes, que determinin novíssimes manifestacions.

† *R. CASELLAS.*

(1) Aquests curiosos ducuments dels anys 28, 33 y 45, ab la donació dels quals va obsequiarnos don Lluis Rigalt figuren a la Exposició del Llibre y del Gravat Catalans del Ateneu Barcelonés.

(2) En Martí y Alsina fou mestre den Vayreda.

En Vayreda y el seu art

Revelar el sentit d'aristocracia de la Natura ha sigut ara y sempre la distintiva de la bona pintura del paissatge; y ha estat així perque sols a les ànimes escullides els hi sigut donada la virtut de poder penetrar en el secret d'aquesta profonda aristocracia, pera durla als demés.

Però també es cert que de totes les encontrades de la terra catalana, hont la natura's mostra majorment senyorívola y afinada, Olot n'es la capital, diguemne; el cor mateix d'aquesta finura, com de tots els paissatgistes catalans de la passada centuria, en Vayreda fou el qui millor la conegué y el qui més amorosament va festejarla.

Jo no he tinguda pas la bona sort de conèixer al mestre, y a pesar d'això, la herencia amorosa que per les seves obres portava escrites les quartilles de brindis, que aquí reproduim, traduides en llengua catalana.

Cal fer notar que l'artista no va pas llegir aquestes quartilles al banquet. La seva prevenció per tot lo que sigués ferse veure, li feu guardar silenci. Fins després de mort no sortíen a la llum, y ara nosaltres les reproduim de les planes del setmanari LA VEU DE CATALUNYA que les publicà el 25 de novembre de 1894, en el número dedicat a n'el pintor, ab motiu de sa mort.

Cal abans de la lectura d'aquestes ratlles, situarse a l'época en que foren escrites.

Heusaquí'l brindis:

«Senyors: Al aixecarme a brindar per l'autor del quadre «La visita en un Hospital de París» entench brindar, no solament per la persona del senyor Giménez Aranda, objecte en aquest moment de nostres atencions, ni tampoch per l'obra quals belleses ens ha deixat

«Paisatge», per Joaquim Vayreda, exposat ara a Belles Arts

(Propietat de Francisco Calvet)

el mestre Casellas va deixarme, m'ha fet venerador de sa memoria, y tafaner de la seva vida y de la seva producció. Dolça tafanería aquesta que va entrarme més fort que may un estiu, ara farà dos anys, quan acompanyat del fill del paissatgista reseguía la casa pairal hont ell visqué, y bebía l'aire encara embaumat de sa presencia, allí en l'amable repós del silenciós taller, en mitg del qual romanía l'obra inacabada, tal com estava alhora que la mort el va sobtar.

Jo no l'he conegut, però espiritualment, no se pas imaginàrmel d'altra manera que com un festejador d'aquests que comensen l'idili ab galanures y acaben per enternirse de bó y millor ab les gracies de la estimada. Així ell, ab sa Natura, començava ab una certa lleugeresa fàcil, transparent lírica, y acabava ab una observació profonda, mística, atenta, quasi estructural.

Això'm sembla que podría ésser ben bé la definició de l'art den Joaquim Vayreda, car dit això, s'explica alhora que la profonda emoció que desvetllen ses pintures, aquell esponjament d'expontània frescor, aquella deliciosa imprevisió de joventut que's va donant, donant sense més partit pres que lo que digui el cor, ni més fleys d'estètica y de técnica que les que bonament ordeni el sentiment.

Però si us complau la pintura den Vayreda mentres parla com un alegre festejador, y no fà més que dir ramatges y esplicar tremolors de fronda y humitats d'arbreda y escorrins d'aigües sobre la verdor dels prats, meravella quan s'es enternit devant del espectacle, y escolteu còm vessa del seu cor la oració muda y adorable de ses secretes devocions.

Aleshores el paper de galàn lleuger se cambía pel d'enternit adorador, y l'idili una hora bullanguer y alegroy, com una escena pintoresca de tapic, torna devot y quietós y silenciós y plàcit, com un crepuscle de primavera.

Fins aquell pinzell destre en traduir les més variades irisacions dels platejats fullatges, sembla guanyar, per virtut d'aquestes secretes transformacions, una austeritat pacífica novella. Tal se diría contemplant el quadre «Matinada» que publiquem, després d'haverse mirat, per exemple, el «Paisatge», que porta'l número 325, que també aquí reproduím.

Però, no cal pas anar a descobrir la obra den Vayreda, ni refer aquí els comentaris y els elogis, ja prou fets y refets durant sa vida; únicament cal, sí, es ben precís, situar la seva obra en la historia un xic hagitada del nostre paissatge; y pera ferlo, no hi haurà millor que donar al davant, aquest troç, magnífich de crítica històrica que hem extret del original del llibre del mestre Casellas, «Etapes Estètiques», ja que nosaltres no'ns veyem en cor de fer cosa passable després que això ha sigut escrit.

Per ell se podrà compendre el valor inicial de l'obra den Joaquim Vayreda, y alhora conèixer un dels més interessants capítols de la historia del paissatge a Catalunya.

De part nostra, ens limitem avuy a oferir la nostra PÀGINA, en Homenatge a la memoria del patriarca del paisatge català, en oJaquim Vayreda, qual nom prèn actualitat novament, ab motiu d'haverse reunit en una de les sales de l'Exposició, varies de les seves obres, acullint potser una idea que vàrem llençar desde les columnes de la nostra PÀGINA.

Joaquim FOLCH Y TORRES.

Un brindis den Vayreda

L'any 1890, s'exposava a cán Parés, el quadre den Giménez Aranda, titulat «La visita en un hospital de París». El quadre havía fet certa forrolla a la capital de França, y al ésser exposat a Barcelona, representava un triomf dels novells pintors, donats aleshores a les primeres corrents del naturalisme y del impresionisme.

Pera festejar tal acontexement, els joves pintors varen reunirse en un banquet, ab el qual alhora obsequiaven a n'en Giménez Aranda, y entre'ls assistents hi havía en Joaquim Vayreda qui portava escrites les quartilles de brindis, que aquí reproduim, traduides en llengua catalana.

Cal fer notar que l'artista no va pas llegir aquestes quartilles al banquet. La seva prevenció per tot lo que sigués ferse veure, li feu guardar silenci. Fins després de mort no sortíen a la llum, y ara nosaltres les reproduim de les planes del setmanari LA VEU DE CATALUNYA que les publicà el 25 de novembre de 1894, en el número dedicat a n'el pintor, ab motiu de sa mort.

Cal abans de la lectura d'aquestes ratlles, situarse a l'época en que foren escrites.

Heusaquí'l brindis:

«Senyors: Al aixecarme a brindar per l'autor del quadre «La visita en un Hospital de París» entench brindar, no solament per la persona del senyor Giménez Aranda, objecte en aquest moment de nostres atencions, ni tampoch per l'obra quals belleses ens ha deixat admirar, sinó que brindo també per la tendencia que aquesta obra representa. Y ¿sabèu per què? Per un fi que podría pecar d'egoista, més que no deixa, per això, d'ésser just y llegítim.

En efecte; el triomf del quadre del senyor Giménez Aranda a París, refet suara pel públich de Barcelona, es un vot decissiu a favor dels que venim lluitant per d'art veritat» en oposició a «l'art convencional»: es a dir, d'art que sent lo que fà» en contra del «art que no més fà lo que sabs». Dit això, no's crega que pretench revelarme contra l'art monumental y decoratiu, que a la fi es una necessitat que sentim, exposar y ressucitar en la forma que sabem y podem les apoteosis de nostra Fé y els actes de nostres majors. De cap manera: jo soch el primer en respectar y estimar ses tendencies y demostracions; me refereixo, solament, al poch apreci de alguns doctrinaris del art a les demostracions íntimes y expontanies de varis pintors moderns quan conceben sense pressions d'escola ni tendencies, al simple calor del natural y a impuls de sos propis sentiments. Sí, senyors, me refereixo a n'aquexes concepcions genuines que, per ser tals, s'emporten ab elles un troç de l'ánima del autor; troç de l'ánima pel que s'avalúa llur personalitat, se mida y aquilata la grandesa de son esperit, mirall y reflector fidelíssim de les belleses de la creació dintre'l seu èsser.

Del consorci íntim y amorós del artista ab la naturalesa naix l'obra artística, se'n digui quadre, poema, estatua, conjunt arquitectònich o armonia musical. Y quan més pura y més llegítima es la fecondació, més fácil y natural es l'allumment. Allavors sobren els procediments y destorben els artifícis; y, pera ensenyar, als animosos amichs, al que acaba de nèixer, no hi hà millors gales que sa propia nuesa, es a dir, la única essencia.

Per això la tosquetat y deficiencia del procediment no desmereix ni aminora en rès les concepcions llegítimes de caràcter primitiu. Per això l'artista y l'artífex son dues coses diferentes, per més que deguin trobarse sempre plegades en un mateix cos. Encara hi hà més; les dues qualitats d'artífex y artista, que per igual deuen completarse, les veyem sovint desequilibrades y fins en rahó inversa; es a dir; a excés d'artifici, falta de veritable concepció, y al contrari. Aixís veyem a n'en Millet qui, sense artifici de cap maneraens presenta una obra de primer ordre com a concepció íntima: El seu «Angelus». M'abstinch de citar cap cas contrari pera no ferir reputacions. D'això, no obstant, no se'n dedueixi que jo proclami'l desconeixement de la part técnica; això fora un absurde. Al contrari, jo estich en que l'artista deu posseir no sols els coneixements técnichs que li pertanyen, en el major grau possible, sinó que deu posseir coneixements generals, extensos, sòlits. Lo que he volgut fer entendre ab ma digressió, es la diferencia que va entre la concepció y l'execució d'una obra artística; es a dir, entre'l cos y el vestit, o més clar, entre l'ánima y el cos, deixant sentada la superioritat de la primera.

No hi fa rès que a les obres aixís concebudes y executades alguns les califiquen, de moment, d'obres insípides o poch interessants; si la llum de's sigles que les espera ha de donarleshi un interés sempre creixent y sempre nou. Que no'ns vinguin tampoch dient que ahó son ideas noves y revolucionaries. Que contestin per mi'ls pintors antichs quan ens han llegat sos veritables engendraments, que tots coneixeu, com jo mateix.

Lo que convé, en primer terme, es que existeixi'l geni, a fi de que les concepcinos se verifiquin al contacte íntim de la naturalesa; ja que elles se demostraràn, al menys, pel mateix procediment que la parla, que, al mamar la llet de nostres mares aprenguèrem.

Quan sento en aquests moments, pel respecte al hoste que festejem, no haver pogut expressar ab ella els sentiments íntims del meu cor, y tenir que vestirlos, al entor de mos llavis, ab una forma que'm vé gran y que, per no arrencar de la meva ànima, constitueix un veritable artifici que perjudica la ingenuitat de mos conceptes. Acceptiulos, senyors, com han resultat, afeginthi no més que han nascut al escalf de l'obra del senyor Giménez Aranda.»

† *Joaquim VAYREDA.*

Curs Miquel Angel

Resum de la llissó VII

Principis educatius en que hem fonamentat els comentaris a la vida de Miquel Angel. — Perills que més hem evitat: la lloansa o censura en ratlla dreta, car d'aital abús, així com de barrejar excelsituts y baixeses al posar preu a vides humanes, conceptes, o fets de la historia, veyem que'n sol pervenir a llinatges o individuus una vanitat de lo que no posseeixen.

Farem veure com, creyent que la exemplaritat de la vida de Miquel Angel, no podía predicarse sense limitacions, havem separat y distingit conseqüents ab el principi esmentat.—Partint de la época en que visqué l'artista, hi veurem les arts, la cultura y el poder temporal de la Iglesia, sobreeixint com altres tants progressos parcials, mentres que l'ideal religiós cristià y el platònich, restaven ausents de la pràctica, com a normes de govern o de conducta colectiva, y per lo tant, fent nuls aquells progressos parcials, venint després a parar al nostre país, y al nostre temps, anotarem algunes bondats y dons de sentiment y talent y garantíes de benestar en lo individual, que'ns atrauen ab vital simpatía; però, al entrar en la acció colectiva aquests elements, beneficiosos orígens purs de caràcter, se contagíen de les miseries anònimes. Per lo tant, no de malvat intent, sinó de ineptitut a la unió y a la simplificació, de mala administració de forces y de la indisciplina, ens vé el malastre, fent que lo econòmich, lo polítich y lo religiós se trobin mal barrejats y en continua defensa.

—Intents de establiment de les vicituts humanes, y simplificació del govern social.

Primer. Creació d'un estol de censors que, ab coneixement de estadística y psicología reunides, aclarissin y posessin preu ab fets de la nostra historia y del nostre present.

S.on Publicar a cada regió espanyola dues biografíes de contemporanis encara vivents: (Un home religiós: un clergue preferentment. — Un home de ciencia: un metge. — Un industrial. — Un agricultor. — Un comerciant. — Un menestre. — Un polítich. — Un home exercint o havent exercit un càrrech públich. — Un home professant un ofici. — Un obrer.)

Cada un dels deu proposats pera aquesta divulgació, caldría que acreditès, ensemps, que la major perfecció técnica en la seva professió o càrrech, la virtut de la cooperació, es a dir, que mercés a n'ell, el grupu d'homes a qui son exercici el manté unit haguessin guanyat perfeccionament y benestar

«Paisatge», per Joaquim Vayreda

GRAN SALÓ PARÉS
Exposició Permanent
— DE —
BELLES ARTS
Renovació d'obres setmanalment
Bronzes - Porcellanes y objectes artistichs
Casa fundada en 1840
Carrer de Petritxol, 3 y 5
BARCELONA

Galeríes del FAYANS CATALA
Grans salons para Exposicions artistiques
SANTIAGO SEGURA S. en C.
Porcelanes artistiques y Vaixelles. — Majóliques. - Pisos vidriados. - Rajoles. - Cristalleria. Bronzes y altres metalls artistichs. - Perfumeria, marca «Parfumerie aux Fleurs»
Teléfon 1884 BARCELONA Corts 615

Llibreria Nacional
Y EXTRANGERA
72, Rambla de Catalunya, 72
(Devant del monument den Clavé)
Kunst und Dekoration, 3 números ab més de 300 làmines, pessetes 3.
Decoración del Interior, 3 números ab unes de 200 làmines, pessetes 3.
Simplicissimus, 30 números, pessetes 3.
Fugend, 6 números, pessetes 1.
Gran assortit en reproduccions artistiques

Pere Reig y Fill
MOBLES Y DECORACIÓ
PASSEIG DE GRACIA, 27
CASA FUNDADA EN 1852 BARCELONA

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

G. HOMAR
MUEBLES
LAMPARAS
MOSAICOS
DECORACION
CANUDA, 4: BARCELONA
TALLERES: Carrer Sarriá, 88

Gran premi
Londres, 1907
Gran premi
Madrid, 1907
Gran premi
Saragossa, 1908
Gran premi
Venecia, 1908
Gran Copa
Venecia, 1908
Gran premi
Paris, 1903
Membre del Jurat
(Fora concurs)
Paris, 1909

Gran Taller DE GRAVAT
Baguñá y Cornet
Bonavista, núm. 30, Barcelona
Encàrrechs: Cardenal Casañas, 4

Mobles Artistics BUSQUETS
Ciutat 9 Barcelona

grau visible. Una vegada triats aquests deu capdills, podrien agruparse al seu entorn com a colaboradors o deixebles els homes de professions afines, para emprendre plegats una acció ja ultra política. Sobre aquests deu agrupaments y sos caporals, regirien dos altres, com a princeps, que serien tinguts d'escamotar pel mon l'esperit d'aquest nou sistema de govern simplificat.

Com a final: Virtuts de Miquel Angel aplicables a n'aquesta empresa: Submissió y cooperació, virtuts d'abstinencia y virtuts actives.

Joseph LLEONART.

Crònica

En honor den Fortuny a Roma

L'Alcaldía de Reus ha rebut una carta del artista català resident a Roma don Joseph Nogué, participantli que per iniciativa de l'Associació artística internacional de la que es vis-president el distingit pintor català Sr. Serra, avuy, dia 8, se colocarà en la casa Rignart (Vía Flaminia, 98, Roma), una làpida a la memoria del insigne artista, fill de Reus, Mariàn Fortuny, en la mateixa casa hont tant temps treballà y realisà moltes de ses célebres obres pictòriques.

L'homenatge se celebrarà en presencia del ministre de Belles Arts d'Italia, del alcalde de Roma, de don Joseph Benlliure, director de l'Academia espanyola de Belles Arts y de la de Sant Lluch y altres distingides personalitats.

Farà el discurs encomiàstich l'ilustre crític Ugo Ojetti y donarà les gracies al alcalde y als artistes l'embaixador d'Espanya en el Quirinal marquès de Valdeterrazo.

El text de la làpida dirà en italià lo següent:

«Aquí Mariàn Fortuny, espanyol encès pien la gloria de Roma, fixà en els colors tota la llum y l'alegria llatina, fins a sa mort prococ, 21 de novembre de 1874.—L'Associació artística internacional per memoria colocà... Juny de 1911.»

El senyor alcalde d'aquesta ciutat ha dirigit al marquès de Valdeterrazo, embaixador espanyol a Roma, el següent telegrama:

«Ajuntament ma presidencia's complau en pregar V. E. se digni ostentar representació ciutat Reus breçol immortal Fortuny, en acte colocació làpida a la memoria insigne artista, fentse intèrprete postres sentiments gratitut pera alcalde Roma y entitats y personalitats organisadores homenatge. — Alcalde, Emili Briansó.»

A càn Parés

Aquesta setmana al Salò Parés, el conegut pintor don Joseph María Marqués ha exposa una seria de quadres.

Feya anys que la firma d'aquest pintor, no apareixia pels nostres salons d'exposició, y al ferho ara, ho ha fet de tal inesperada manera, que del Marqués d'ahir al Marqués d'avuy, hi van tals diferencies, que costa d'entendre que sia el mateix.

Es d'elogiar, que un home de nom y de públich fet com el senyor Marqués, hagi intentat moures del camí que seguía, pera enmenar les seves condicions vers les orientacions noves.

El seu paisatge, d'un decorativisme un xich fals, no deixa d'esser una bella nota que si's compara ab els rierals y aiguamolls que foren característichs del seu art en altres dies, demostrarà sense destorb lo que hem afirmat abans.

Els seus retrats, no son pas cap cosa del altre mon, però aquelles llisors y falses suavitats, complascentes als retratats que en altres dies gastava, han cambiat per una pinzellada més sobria, y per una més granada visió.

El retrat del senyor Vilaregut, llevat del seu encarcarament d'expressió, es una obra agradable, com es ben agradable y millor al nostre veure, que'l seu pendant, el de la esposa del senyor Vilaregut, donya Clotilde Luque.

Dúes joietes fresques y dos retrats de cos enter, hont se manifesta la evolució citada, completen l'Exposició del senyor Marqués, al qui felicitem per aquesta renovació, signe evident d'ansies de fer.

***

Dos quadres den Larraga, brillants de color, y dúes teles de les senyoretes C. y M. Tomas, molt discretes, completen la serie d'obres noves que s'exposen aquesta setmana en el Saló del carrer den Petritxol.

Estudis Universitaris Catalans

Avuy, dijous, a les dèu del vespre, a la sala d'actes del Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria, don Lluis Folch hi continuarà les conferencies del curs de la Historia de l'habitació humana, un dels d'extensió universitaria, organisats pels Estudis Universitaris Catalans.

El programa es el següent:

L'habitació privada a Roma.—Alteracions en la casa romana, de la planta grega, corresponent a la vida en comú de la família romana.—Reparticions generals en l'habitació romana.—Les cases de Pompeya: La de Pansa, la de Ciconius, la de Cornelius Rufus, la de Venitius, etc.—La fatxada, l'atri y ses dependencies corresponents a la vida de relació; el peristil y ses dependencies corresponents a la vida de família.—Decoració y ornamentació de la casa romana.—Les Villes.—La Villa de Plini a Laurentina, segons els textes del naturalista.—Les villes romanes segons les pintures de Pompeya.

Mela Mutermilk a càn Dalmau

La pintora polonesa Mela Mutermilk, ha obert la seva exposició a les Galeries Dalmau, que venen a constituir un altre reconet d'art a Barcelona, avuy tan agitada pel moviment artísich.

Mela Mutermilk es una sorpresa pera la nostra pintura.

Sols podem dir això avuy, guardantnos pera'li vnent número parlar d'ella y dels seus quadres interessantísims.

Però, si bé no parlarem dels seus quadres, parlarem en cambi d'una altra cosa.

Mela Mutermilk es polonesa, y com els nostres lectors saben, ha protestat de que li diguessin russa, fent constar que Polonia mantenía ab la seva llengua y la seva cultura, la independencia espiritual... y Mela Mutermilk que tan belles coses digué en sa lletra, tan plaent a les nostres orelles, tan acostada al nostre sentir, no va recordarse de que al nostre poble passa quelcom de molt semblant a lo que passa al seu.

Mela Mutermilk, fa dirnos això, perque publica'l catàlech y les invitacions de sa exposició, en castellà.

Davant d'aquest fet, nosaltres diem, com Mela Mutermilk:

¡¡No som... russos!!

La Catedral de Palma

Un jove y ardidíssim arquitecte, ocupat en calitat d'ajudant en les obres de restauració de la Catedral de Palma, va tenir díes enrera la pensada de decorar (?) ab qualques abigarrades llepasses de color distintives del seu art, els magnífichs setials del chor de la Seu de Palma de Mallorca.

Quan el senyor Bisbe de Palma, hagué esment de que'l jove arquitecte, anava a posar mans al seu projecte, va donar ordre severa de sospendre'l treball.

Sortosament, les cadires del chor de la Seu de Palma, han quedat com eren, gracies a l'energía del Prelat.

En Gaudí, malalt

Se troba malalt el genial arquitecte don Antoni Gaudí, que ha anat a passar la seva malaltia a la Cerdanay.

Li desitgem un prompte y complet restabliment, y salut, per molts anys, pera que al goig de tenirlo entre nosaltres, hi poguem afegir el de veure, sinó completades, ben avençades, les obres que té entre mans.

Els pintors de la Bretanya

A les galeríes Allard de Paris, s'ha inaugurat fa pochs dies una exposició de pintures ab temes de la Bretanya, que resulta altament interessant.

Les hermoses platjes de la Bretanya, ab els seus pescadors, han sigut abondós material pera'ls artistes francesos desde molts anys ençà, venint a constituir lo que pera la nostra pintura ha sigut Mallorca.

L'actual exposició es nombrosíssima, y entre'ls expositors hi figuren noms ilustres de la pintura francesa contemporania.

Monument

A Montpeller s'ha inaugurat un monument al escultor August Baussan, autor de varies notables obres, premiades als salons de Paris.

L'escultor que ha fet el monument es el jove Raoul Dussol, qui ha merescut forts elogis per la seva obra.

En obsequi den Xaudaró

El caricaturista Xaudaró, després d'una llarga estada a Paris, ha anat a Madrid, hont ha sigut obsequiat ab un banquet.

En Xaudaró, després d'aquest obsequi, ha sortit cap a Paris novament.

¡Es clar!

Un crític madrileny que disfruta de certa fama, en una de les cròniques del actual Saló d'arquitectura, diu lo següent:

«El señor Guereta presenta la fotografía del palacio episcopal de Astorga, palacio en construcción cuyas obras dirige. El proyecto es del gran arquitecto Gaudí. ¡Qué idea tendría el bueno del obispo que aceptó el proyecto, de lo que debe ser un edificio de esa clase! En Astorga cantará el más infamante trágala el tal palacio, hasta que se hunda, á todas las arquitecturas del país, que nada tienen que ver con el porte feudal, odioso, de ese edificio. Como obra arquitectónica, es digna de Gaudí; pero también es excelente una chilaba que tiene cierto amigo mío, y, sin embargo, no se presentaría con ella a sus alumnos, ni al público en las calles.»

A dit crític, bé podríem dirli allò que'l propi Gaudí deya un dia a un personatge castellà: «¡Oh! ja m'ho pensaba que no li agradaría.»

Els concursos de l'Exposició

Els artistes participants en els Concursos de Pintura y Escultura promoguts ab motiu de la VI Exposició Internacional d'art, deuràn entregar els seus treballs demà, divendres, en el primer pis del edifici de la Escola Municipal de Música, de les deu a dos quarts d'una del matí y de les quatre a les sis de la tarda, hora en que terminarà el plaç pera dita entrega, prevenintse que les obres presentades passat aquell temps no seràn tingudes en compte.

Primitius Espanyols

S'ha inaugurat a Madrid, a la Sala de la Reyal Academia de Belles Arts, l'Exposició de la colecció de Primitius Espanyols, que possehix la senyora de Iturbe.

De dita colecció se n'ha publicat un catàlech comentat, molt ben ilustrat.

A l'Exposició hi figuren 28 taules, essent una d'elles «La Anunciación», que la senyora de Iturbe ha donat al Musèu del Prado.

Els principals assumptes de les taules restants son: «La Adoración de los Magos», «El nacimiento de la Vírgen», «La resurrección de Cristo», «San Juan Evangelista», «La Natividad del Señor», «El profeta Isaías», «Santa Lucía y Santa Agueda», «La Anunciación», «San Félix repartiendo sus bienes», «Santa Elena», «El profeta Jonàs», «San Félix conducido al suplicio», «Fernando I recibiendo á Santo Domingo», «David y Jeremías», «Cristo en la Cruz», «La circuncisión del Bautista», «Ecce-Homo», «La Vírgen, San Juan y la Magdalena, llorando ante el cadàver de Cristo».

El Pebelló Espanyol a Roma

Per fi, s'ha inaugurat a Roma el pebelló d'Espanya, que, per les fotografíes que'n veyem, es cosa un xich millor que'l que va edificarse a Bruselas quan l'Exposició Universal.

Ressurt notablement, al dir de la prempsa italiana, un dels patis, decorat ab tapiços de la Casa Reyal, que representen les batalles de Carles V, y ab qualques armadures de la Armería Reyal, entre elles una d'equestre que pertanyía al «Gran Capitàn».

Entre'ls pintors, hi hà com a notables les sales den Zuloaga, Rusiñol, Anglada y la den Sorolla, que exposa 180 obres.

A l'inauguració hi assistiren els Reys d'Italia.

Dúes obres den Blay

L'escultor Miquel Blay acaba d'enllestir, no fà molts díes, dúes obres escultòriques que han sigut elogiades per la prempsa de Madrid.

Una d'elles es la placa commemorativa que'ls personatges qui formaren l'embaixada extraordinaria a l'Argentina dediquen a la infanta Isabel, que va presidirla en nom del rey.

La referida placa ha sigut fosa en plata de París, y en ella hi hà representades dues figures, representant les dues nacions donantse una abraçada.

L'altra obra es un grupu escultòrich en marbre, retrat de la senyora de Iturbe y de sa filla, y dintre de pochs dies serà exposada en una de les sales de Madrid.

Sobre una exposició

La prempsa alemanya apreta fort aquests dies, ab ben poca indulgencia, contra l'Exposició del Salò de la Secessió».

En dita exposició hi hà prop de setcentes obres dels artistes munichesos, als qui fuetejen els diaris per la seva displicencia y poch esforç.

No obstant, a Munich, ningú s'es alçat contra'ls comentaris de la crítica.

Dels Estats Units

Al musèu de Vassar College, dels Estats Units, ha sigut colocada, després de una seriosa restauració, una tela d'Hulart Robert, que's titula: «La marche au poisson Ghertto a Rome».

Dita tela es una variant d'una altra que's troba al Louvre y havía pertenescut a les colleccions reyals, abans de la Revolució.

Curs d'Historia del Teixit

Ahir, ab la darrera lliçó de l'art textil a Roma, va donarse per acabada la primera part del curs d'Historia del teixit, que, a carrech dels Estudis Universitaris Catalans, y com a extensió de la càtedra d'Historia del Art, ha vingut donant aquest hivern en Joaquim Folch y Torres a la classe d'art de la Universitat Industrial.

Acabada la lliçó y com a preparatiu d'una pròxima excursió que'ls alumnes de dit curs se proposen fer al Museu de Vich, en Joaquim Folch va esplicarlos a grans trets el traspaç del mon antich al mon cristià, extrayentne solament els punts més essencials que reberen els grans cambis de les formes d'art.

Els alumnes se proposen posarse en comunicació ab l'eminent arqueòlech y conservador del Museu de Vich, mossen Joseph Gudiol, pera que durant la visita al Museu ell dongui una conferencia explicativa davant les valioses colleccions que conté.

Probablement l'excursió se verificarà el día 18 del corrent, clausurantse aixís la primera part d'aquest curs d'Historia del Teixit que ha ocupat deu o dotze lliçons.

Viatges

El pintor Joaquim Sunyer, ha sortit de poch cap a França, ahont pensa treballar durant tot l'estiu.

En Bagaría y en Cotom, han sortit d'excursió artística cap a Mallorca, ahont permaneixeràn alguns mesos.

Durant aquest temps en Bagaría farà paisatges, deixant de banda les caricatures. D'aquests paisatges pensa ferne una exposició al entrar l'hivern.

Bona feina

En Jaume Llongueras, ab la decoració del nou establiment Royal, de la Rambla d'Estudis, ha fet bona faina de decorador, y mereix per tant el nostre elogi. Aquest cop pot dirse més que may, que ab la seva obra ha lograt un punt de elegancia y de exquisit gust difícil de lograr en una obra de l'importancia de la que ha portat a terme.

L'elogi per ell, pels senyors Sala y C.ª, que a tant bons mans han confiat la direcció del seu establiment, y als artistes industrials que han secundat el projecte den Llongueras, al cap dels quals va indiscutiblement, en Gaspar Homar.

Monument a Chopin

Uns quants artistes y literats mallorquins, quan el centenari de la mort del dolcíssim Chopín pensaven aixecar un monument a Valldemosa, remembrant la estada del pobre malalt en aquell lloch de delicies.

Després que l'idea fou llençada, sembla que no s'hi havía pensat més... n'obstant, un escultor jove, ben prometedor, en Borrell Nicolau, ha treballat en silenci en un projecte de monument a Chopín.

No hem vist l'obra, però hem vist altres obres del escultor, que'ns fan esperançar força bellesa en aquest projecte.

¿Podrà lligarse aquest esforç jovenívol ab l'idea dels poetes y artistes mallorquins?

Un bell projecte

Ab motiu del Homenatge a n'en Clarà, ha vingut a Barcelona'l president del Cercle Internacional de les Arts, M. Paul Bornet, y el seu viatge, en veritat, no ha sigut pas infructuós, car en un reconet íntim del Lión d'Or, durant un àpat més íntim encara que'l rectó, uns quants amichs y M. Bornet, y entre ells el nostre estimat Xenius, decidíen la celebració d'una exposició de noucentistes catalans a Paris, pera la vinenta tardor.

Al endemà, en una Glosa den Xenius apareixia l'acort.

A títol d'informació aquí va un fragment de la Glosa:

. . . . . .

«Y ara que ja sabèu com es generosa la sensibilitat d'aquest artista y excelent organisador (M. Bornet), soi preparats pera rebre l'anunci d'un gran projecte, nat ahir a la vetlla, a la calor efusiva de la festa per en Clarà. Heuseaquí. M. Bornet se mostra disposat entusiàsticament pera acullir, vers el desembre pròxim, en les Galeries de son Cercle, una Exposició, completa y exclusiva de Noucentistes catalans. Una Exposició a través de la qual el nostre Art modernissim serà presentat a Paris en un conjunt sistemàtich y ordenat, reunint ses personalitats més interessants, aplegant ses diverses manifestacions y tendencies. Mentres aquesta manifestació duri, se celebraràn en els Salons del Cercle festes artístiques dedicades a la nostra Literatura, a la nostra música, a la difusió y ensenyança de tot lo catalá...

—Jo crech que la realisació d'aquest projecte pot resultar tan útil com serà plena de significansa y de sentit. Pera arribarhi tots hi hem de fer lo que sapiguem. M. Bornet (boulevard Respail 91 a 93 París) enviarà'ls detalls oportuns a quants els solicitin. En Joseph Clarà ajudarà a la empresa. Son germà Joan, delicat artista y home d'acció admirable, hi posarà'l coll. Y el Glosador també hi farà lo que sápiga.»—Xenius».

El Greco o el secret de Toledo (1)

(Continuació)

Pels carrers de Toledo

Llevat d'un sol carrer, que uneix el Zoco de Wer ab la Catedral, y a l'immediació dels hotels, cap botiga's veu en tot Toledo. Se circula indefinidament a través d'una xarxa d'estrets carrerons pera caure, de lluny en lluny, en petites places solitaries, ahont en tota temporada l'herba hi creix, y ahont dues vetis que hi passin, constitueixen un esdeveniment. Al llarch d'aqueixes altes, tortuoses y enesprades vies, dues línies de llosos segueixen les cases. Entre les llosos, un empedrat, un sembrat de codols, plantats ab la punta enlaire. Dalt l'estreta línia d'un cel blavós.

Que's pugin o que's baixin aquests estrets corredors, sempre son les iglesies, els convents, sempre son enormes murralles construides, cal dirho, ab pobres materials, ab mahons, o moltes vegades, ab pedres llensades sobre'ls llits de morter. Pochs finestrals y moltes reixes. Portalades de granet, llordes y tristes, cenyides ab un rosari esculpturat. Un crucifixe ab un nimbe coronat per un casch de cimera; heusaquí una altra cosa que es ben toledana, y que fa un bell motiu d'escut a sobre d'una entrada. Claus amples com platets y alguns ab una cabota grossa com un ou, decoren magníficament els maciços plafons de les portes. Als nostres peus, infants de gestes suaus, bestioles dignes y gentils en llurs pellingos, ab ulls encesos com brases y, sobre'ls nostres caps, el mirador desde ahont ens guipa una mitja figura jova y mofeta, intervenen a propósit pera fernos reflexionar que a Toledo no hi hà altra cosa que belles pintures y pedres fora de lloch.

Molts cops se veu en els aires una terrassa ahont se passegen seriosament grupus de noyes, de les quals no es possible apreciar a n'aqueixa distancia altra cosa que'ls bons andams, y els vestits clars; aqueixes son les senyoretes nobles d'un convent de donzelles. Per altra banda els bojos arrapats a les finestres, vos interpelen. Aquesta casa es ben coneguda en tot Espanya, ahont es molt comú sentir dir: «Te ficarem a casa'l Cardenal».

Aquest conjunt de pintoresca provocació, d'enèrgich relleu — ahont els monuments de mahó y els murs que'ls porten se confonen baix un mateix tint groguench—cap viatger hi hà que no'l senti vivament. Però l'esperit, la qualitat moral d'aqueixa reina destronada, heusaquí lo que'ns cal comprendre.

Aquest matí, jo hi abandonat l'alta ciutat dels vencedors, la ciutat sòlidament bastida dels palaus. Jo vull empendre'l Tajo y entrar en la miseria d'una ciutat arábiga. Baixo una pendent africana; les cases, totes blanques, estàn separades, per espays de roquicers, per pudrimaners plens de teules trencades. Emblanquinades, flamejen. Llurs portes obertes, deixen veure un pati ennejolat, flors, nens y dònes arrupides a l'arábiga, en vels blanchs molt bruts, sobre'ls grahons blanchs. L'Africa reneix en les despulles dels palaus castellans. Una cançó oriental; la mateixa que cantava espiritualment el meu cotxer en la carretera d'Esparta, s'aixeca d'en mitg d'aqueixa pendent crenada, pera afirmar la permanencia de la raça. Lo que més se sent a Toledo, son cançons de malaguenyes, y quatre versos sobre una idea, un sentiment molt complicat, y que'ls més senzills comprenen perfectament. Això converteix el país en una Andalusía, y se canta ab una inflexió melancólica, a la manera del muezzin, sobre un minaret. A penes entrats dintre del aire lluminós als primers sons d'una malaguenya, la naturalesa y la nostra ànima se redressen. ¡Toledo y les riberes del Tajo, se tornen una verdíça enoesa.

Els terrenys al voltant de Toledo, presenten immensos plechs, de tal manera que's diría que es com un gran burnús tirat sobre la campinya, un burnús tret y llensat fora les muralles per un poble que encara no ha pogut llensar la seva sanch. Y a Toledo, si may tinch el cor fret, o els ulls enutjats, es que hi veig a cada pas la més bella lluita del romanisme y del semitisme, un element arábich o jueu, que persisteix sota l'espés vernic católich.

A Santa María la Blanca, en altre temps una sinagoga, els jueus havíen près per blassó una modesta pinya: a Sant Joan dels Reys, els «idalgos» adopten un gall o, encara ab més arrogancia, lleoparts, àligues o lleons.

Això indica una manera de sentir aquests motius ornamentals. El día en que un hom se'n cansa, se diu a sí mateix: ¿Què cal triar? Aquí una cosa, allà una altra. Però deixem aquesta imbècil idea que no'ns portaría enlloch. Els vencedors de «los Reyes», sempre han esculllit lo millor pera ells: la corona, la mà de la Justicia, l'espasa. Els homes de la Sinagoga estàn desarmats, no disposen d'altra cosa que de llur esperit subtil. Les bestues de presa son pels princeps; els jueus no més tenen que la pinya treta del arbre qui plora. ¿Còm se podíen posar d'acort aquests dos mons? Aquí la riquesa flandresa, allà magricia, elegancia d'un pensament que se's feta sota la palmera.

Jo he visitat l'iglesieta del «Cristo de la Luz», una mesquida antiga devinguda temple. S'hi veu una columna romana. Aqueixa columna y aqueixa mezquida obligades a servir a un Deu que no es pas el propi. Es interessant, però lo que m'excita més l'esperit, es veure a Toledo obres construides, després de la reconquesta, pels católichs, segunt un plànol ahont s'hi reconeix el pensament aràbich. Aixís es el campanar de Santo Tomé. Jo no'm canso may de contemplarlo. L'imaginació treballa perpetuament veyent els elements decoratius aràbichs empleats pels espanyols pera la major gloria del catolicisme. En lloch dels versicols del Corán, l'obrer traça sobre'ls murs frases llatines o espanyoles. S'ha convertit, diu una cosa nova, però la diu sobre'l mateix tó de sos pares aràbichs.

Entrem un minut a la casa de «Mesa». Aquesta desferra senyorial, conté maravellosos arabeschs, ahont s'hi barrejen escuts espanyols. Son traçats ab claus en un guix molt dur, com un estuch. Això no es pas regular, es com el treball d'un pintor espiritual que posa l'ánima a cada cop de pinzell.

Aqueixa decoració, una veritable blonda (fins el color li'n fa semblar) enquadra els grans espays, de guix blanch avuy, però que en altres temps recubríen les tapiceríes de figures; aqueixes esplendoroses tapiceríes flandreses que hem vist al Palau d'Espanya, en l'Exposició de 1900. Per sobre hi corre un revestiment d'antigues fayances blaves, verdes o d'or terrós.

Davant d'aquesta maravella de gust soch capaç d'alçarme al benestar, a l'aipaibagament que'ns dona la Bellesa, en una paraula, al plaher del art per l'art, però, a dir veritat, no es pas aquest plaher sensual que'm fa estar aquí. Jo penso que qui tingué aquesta paciencia de cisellar la xarxa mestricable d'ornaments sobre aquests guixos, es el mateix que mil vegades torna a començar una mateixa cançó y passa dies enters a fer còrrer entre'ls dits un rosari d'ámbar, prop d'una font d'orient. Y si «pensa» l'arquitectura y el plaher d'aqueixa manera aràbiga, no pensa pas el catolicisme d'una manera oriental? A' San Juan de los Reyes, he vist escuts, empleats com a elements decoratius d'orient. ¡Escuts pensats a l'aràbiga! ¡Quina rica complexitat suposa això en l'ànima dels obrers!

Indefinidament se perllonga en la meva imaginació excitada l'interés que'm proporcionen aquests éssers que's creuen católichs espanyols, y que jo conech, per llurs actes, com semites.

La música al passeig

Cada diumenge a Toledo sentía plaher escoltant la música militar. La música al passeig, que, en la vella ciutat romántica com en els més banals caps de partit, la guarnició dona als indígenes. He vist les dames, les senyoretes y els elegants que seràn els seus marits. ¡Quin esperit hi hà en la mirada d'una toledana de setze anys! A tal esperit, les senyoretes se preparen y les velles no guarden una flama. Ab tot y això, les més joliues espanyoles son a Valencia, y les quals no díuen pas que haguèu d'admirar a les toledanes. Son menudes, díuen, y clorótiques, més jo les he vistes ben cossades, incapaces de cap mala adressa, ni desvergonyides, ni massa modestes, els ulls plens d'una ànima maravellosa; admiraven elles la dolçor, la cortesía d'una civilisació antiga. Criades joves que festejaven els militars, tenien compte als nens distingits, semblants a n'aquells que, núus de peus, lleugers y ab l'ull plè de llum espléndida, sobre'ls terribles pedruscalls d'aquesta rocosa Toledo, no paren un moment de demanar una pesseta ab bon humor. Al mitg d'aquest públich de toaletes clares, y bressat per una música infinitament peresosa, entre aqueixos centenars de figures joves, però carregades de sigles, sense ser molt exposat, jo distingía nombroses varietats del tipu semita: alarbs y jueus vestits a l'espanyola.

En aquesta ciutat dels nigromàntichs y de la càbala, els grans intelectuals de Israel havíen recullit y comentaven l'herencia de Judea, de Babilonia y del Nort d'Africa. Fou tal l'esclat de llur ciencia, que'l nom de Toledo desperta en la consciencia del poble dispersat records tan poderosos com Tiberiades y Jerusalem. Recorríen la terra y el mar pera fer visita a totes les comunitats, desde la Provença y el Llenguadoc fins a Egipte. Criticaven les idees dels cristians, o més ben dit, les idees de la gent del Nort, y perque tals idees contradeyen llur manera tradicional de sentir, ensenyaven que eren contraries a la rahó. (1).

Aquests homes inquiets, d'esperit subtil, igualment dotats pera les finances que pera la filosofía, tenien les germanes més atractívoles, respirant en llur jovenesa totes les seduccions del Cántich dels Cántichs. Mil cops varen esser heroichs de tragedies semblants a les que Lope de Vega ens referexix (en la «Jueva de Toledo») d'aquella famosa Raquel, a qui amenaçaven la «Formosa», y que'ls nobles varen assessinar sota'ls mateixos ulls de llur rey, perque'l tenía encantat.

Les runes de la Juería de Toledo tanquen una poesía. No es pas una poesía de primer ordre. Es feta d'una barreja de humilitat, de llarga pregaria, de clarividencia y de voluptats d'harem. Penso ab el títul que un d'aquests jueus sabis va inscriure en un comentari del Talmud: «Mescla d'aromes». Heusaquí tot lo que cal pera caracterisar el poder y les seduccions d'Israel. En va l'altiva Espanya ha aixafat la temptació. Jo crech encara trobarla al voltant d'aquest kiosko de música en aquesta plaça de Toledo.

Aquestes passejantes d'ulls encesos van a fer la novena pera glorificar el naixement de Santa Teresa de Jesús, patrona d'Espanya, però en els mots llatins que murmuren ab tanta sinceritat, no expressen una ànima d'orient?

Maurici BARRÈS.

(1) Trad. del llibre den Maurici Barrés, «El Greco o el secret de Toledo».

(1) May se meditarà prou el fet de que la mare de Montaigne, Antonieta de Pouppes o Antonieta Pojiz, pogués descendir d'aquests grans jueus toletans. Es, sens dubte, una jueua portuguesa, y els jueus portuguesos se compleu com una aristocracia, perque son els espulsats d'Espanya. L'evident menyspreu que Montaigne professa a les costums cristianes, la seva infantesa de nihilisme, el seu encarnisament contra tota forma d'heroisme, la seva manera de *cercandia*, per exemple, quan essent alcalde de Burdeus, fugí devant la pestilencia, tot això denuncia un estranger que no te pas els nostres prejudicis. Ab una educació més sólida y ab una formació aristocrática, en Montaigne hi, en el fons, el propi temperament d'Enrich Heine.

Institut Cristiá d'Arts Decoratives
S. CALSINA - Casa fundada l'any 1872
M. DOMINGO PERIS, ESCULPTOR
Tallers d'esculptura religiosa
EXPOSICIO Y TALLERS 62, Passeig de Gracia, 62 PINTURA - DECORAT - Reproduccions Artistiques

PUBLICACIONS ARTISTIQUES EXTRANGERES
Sucessor de J. M. Fabre
Emili Moncanut
Arquitectura - Escultura - Pintura y Belles Arts en general.
Portal del Angel, 6 y 8
Venda exclusiva de la revista italiana Modelli d'Arte Decorativa